Opłata pocztowa uiszczona gotówką!

Katowice, dnia 30 stycznia 1937.

GAZETA URZĘDOWA
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
Dział Administracji Szkolnej

Nr. 1.

TREŚĆ:

Poz. 1.

ROZPORZĄDZENIE
Wojewody Śląskiego
z dnia 14 stycznia 1937 r.

o taksach i opłatach szkolnych w szkołach średnich ogólnokształcących i zakładach kształcenia nauczycieli, utrzymywanych przez Skarb Śląski, oraz Związki Komunalne, jako też przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych.

Z mocą obowiązującą od dnia 10 stycznia 1937 r. zarządzam, w porozumieniu ze Śląską Radą Wojewódzką, pobieranie następujących taks i opłat szkolnych:

I. W szkołach średnich ogólnokształcących.

1. Taksa za egzamin wstępny do klasy pierwszej lub wyższej . . . . 10 zł
2. Taksa za egzamin wstępny z różnicy programów . . . . 10 zł
3. Taksa za egzamin prywatny, zdawany w szkole średniej . . . . . . 10 zł
4. Taksa za egzamin dojrzałości . . . 12 zł
5. Taksa za pełny egzamin dojrzałości dla eksternów . . . . 60 zł
6. Taksa za uzupełniający egzamin dojrzałości dla eksternów . . . . . 15 zł
7. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa rocznego lub półrocznego . . 5 zł
8. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa dojrzałości . . . . . . 10 zł
9. Taksa administracyjna roczna . . . 200 zł

9a. Dla uczniów wstępujących po raz pierwszy do szkoły średniej . . . 203 zł

II. W zakładach kształcenia nauczycieli oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych.

10. Taksa za egzamin na dyplom na wychowawczynię przedszkola dla eksternów . . . . 60 zł
11. Taksa za uzupełniający egzamin na dyplom na nauczyciela szkół powszechnych dla eksternów . . . . . 40 zł
12. Taksa za egzamin na świadectwo praktyczne do egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych . . 50 zł
13. Taksa za egzamin eksternów na wyższych kursach nauczycielskich, zdawany w całości w jednym terminie . . 40 zł
14. Taksa za jedną część egzaminu eksternów na wyższych kursach nauczycielskich . . . . 20 zł
15. Taksa za dwie części egzaminu eksternów na wyższych kursach nauczycielskich zdawanych łącznie . . . . 30 zł
16. Taksa za wydanie duplikatu: świadectwa rocznego lub półrocznego, jak również duplikatu złożenia części egzaminu dla czynnych a nie wykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechn. 5 zł
17. Taksa za wydanie duplikatu: świadectwa dojrzałości, dyplomu na nauczyciela szkół powszechnych, świadectwa ukończenia seminarium ochroniarskiego, świadectwa egzaminu uzupełniającego, względnie pełnego egzaminu dla czynnych a nie wykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych, świadectwa praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechn. 10 zł
18. Taksa administracyjna roczna . . . 80 zł

III. Taksy, wymienione w punktach 1, 2 i 3 powinny być uiszczone za pośrednictwem P. K. O. na konto czekowe szkoły przed przystąpieniem ucznia (nicy) do egzaminu. Sposób księgowania sum, otrzymywanych z powyższych taks normują przepisy rachunkowo-kasowe dla Dyrekcji zakładów utrzymywanych przez Skarb Śląski. Taksy te wzięte łącznie, Dyrekcje szkół rozdzielają między egzaminatorów, jako wynagrodzenie za udział w egzaminach. Sumy uzyskane od uczniów (nic) z tego tytułu powinny być podawane w liście wypłat wynagrodzeń egzaminatorów.

IV. a) Taksy, wymienione w punktach 4, 5 i 6 za egzamin dojrzałości wpłacają eksterni oraz uczniowie (nice) szkół, utrzymywanych przez Skarb Śląski na konto czekowe szkoły przed przystąpieniem do egzaminu, Dyrekcje szkół zebrane sumy przelewają na dochód Skarbu Śląskiego, zgodnie z instrukcją rachunkowo-kasową. Dyrekcje szkół komunalnych i prywatnych zebrane od uczniów (nic) taksy wpłacają do P. K. O. na konto nr 300 540 Wydziału Skarbowego — Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego z dokładnym wyszczególnieniem tytułu wpłaty.

b) Dyrekcje szkół, zarówno utrzymywanych przez Skarb Śląski, jak i Związki Komunalne oraz prywatnych, przesyłają Urzędowi Wojewódzkiemu (Wydziałowi Oświecenia Publicznego) wyka-

zy uczniów (nic), od których taksy te zostały pobrane, nadto Dyrekje szkół komunalnych i prywatnych dołączają dowód wpłacenia łącznej kwoty.

c) Taksy wpłacone zasadniczo zwrotowi nie podlegają. Wyjątkowo mogą być zwrócone taksy, wymienione w punktach 4, 5 i 6 i to tylko w tym wypadku, gdy uczeń (ekstern) z powodu choroby, powstałej po wpłaceniu taksy, co powinno być stwierdzone zaświadczeniem lekarskim, egzaminowi poddać się nie może, względnie po wpłaceniu taksy, do egzaminu nie zostanie dopuszczony. Zwrotu taks dokonuje Urząd Wojewódzki Śląski we własnym zakresie działania.

V. a) Taksy, wymienione w punktach 7, 8, 16 i 17 wpłacane być powinny na konto czekowe P. K. O. 300 540 Wydziału Skarbowego — Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, w wypadkach, gdy chodzi o wydanie duplikatu świadectwa, względnie dyplomu, wystawionego przez szkołę, utrzymywaną kosztem Skarbu Śląskiego lub przez Państwową Komisję Egzaminacyjną.

b) Za wydanie duplikatu świadectwa, względnie dyplomu uiszcza się zawsze prócz taksy wymienionej w punktach 7, 8, 16 i 17 także opłatę stemplową znaczkami stemplowymi w wysokości, przewidzianej w ustawie stemplowej t. j. znaczkami stemplowymi o wartości nominalnej 2 zł od każdej rozpoczętej strony. Znaczki stemplowe nakleja się na wydanym duplikacie i kasuje się.

VI. Taksy, wymienione w punktach 10 i 11 wpłacane być powinny za pośrednictwem P. K. O. na konto czekowe szkoły przed przystąpieniem do egzaminu. Sposób księgowania sum otrzymywanych z powyższych taks normują przepisy rachunkowo-kasowe dla Dyrekcji Zakładów, utrzymywanych przez Skarb Śląski. Taksy te przeznaczone są na wydatki, związane z przeprowadzeniem egzaminów i na wynagrodzenia egzaminatorów. Dyrekcje szkół rozdzielają kwoty uzyskane z taks w równych częściach między egzaminatorów, jako wynagrodzenie za udział w egzaminach; sumy uzyskane z powyższych taks powinny być podawane w liście wypłat wynagrodzeń egzaminatorów.

VII. Taksy, wymienione w punkcie 12 powinny być uiszczane na konto czekowe P. K. O. 300 540 Wydziału Skarbowego — Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, przed przystąpieniem do egzaminu. Taksy te przeznaczone są na wydatki, związane z przeprowadzeniem egzaminów i na wynagrodzenie egzaminatorów.

VIII. Taksy, wymienione w punktach 13, 14 i 15 są przeznaczone na wydatki, związane z przeprowadzeniem egzaminów i na wynagrodzenie egzaminatorów. Zasady podziału taks są określone w regulaminach odpowiednich egzaminów. Sposób pobierania i księgowania sum, otrzymywanych z powyższych taks normują przepisy rachunkowo-kasowe dla Dyrekcji Zakładów, utrzymywanych przez Skarb Śląski.

IX. a) Wpływ z taks, wymienionych w punktach 9 i 18 przelewają Dyrekcje szkół, utrzymywanych przez Skarb Śląski — w całości na dochód Skarbu Śląskiego.

b) Sposób pobierania i księgowania sum, otrzymywanych z powyższych taks normują przepisy rachunkowo-kasowe dla Dyrekcji Zakładów, utrzymywanych przez Skarb Śląski.

c) Taksa administracyjna roczna, wymieniona w punkcie 9, w szkołach średnich ogólnokształcących komunalnych stanowi dochód gmin utrzymujących szkołę, z tym ograniczeniem, że z taksy tej przypada do dyspozycji Dyrekcji szkoły co najmniej 20 złotych od uiszczających pełną opłatę, względnie 10 zł od uiszczających połowę opłaty, na urządzenie pracowni szkolnych, zakup pomocy szkolnych, przyborów do gier i zabaw i t. p.

X. a) Od taks, wymienionych w punktach 1, 2, 3, 4, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 i 17 oraz od różnicy między taksą dla uczniów dawnych i nowowstępujących w kwocie 3 zł (punkt 9 i 9a) nikt zwolniony być nie może. Zwolnień można udzielać jedynie od taksy za egzamin dojrzałości eksternów w szkołach średnich ogólnokształcących i od taksy administracyjnej.

b) Od taksy za egzamin dojrzałości eksternów mogą być zwolnieni w połowie kandydaci zupełnie niezamożni, oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, wojewódzkich, komunalnych, wojskowych zawodowych, czynnych funkcjonariuszów Administracji Lasów Państwowych oraz funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe" oraz „Polska Poczta, Telefon i Telegraf", a także i sami czynni funkcjonariusze państwowi, wojewódzcy, komunalni, wojskowi zawodowi, pobierający uposażenie służbowe lub wynagrodzenie ze Skarbu Państwa, Skarbu Śląskiego, albo Kas Związków Komunalnych, jako też czynni funkcjonariusze Administracji Lasów Państwowych i czynni funkcjonariusze przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe" i „Polska Poczta, Telefon i Telegraf". Całkowicie zwolnieni od tej taksy mogą być wyjątkowo kandydaci zupełnie ubodzy i to w granicach 10% wszystkich kandydatów dopuszczonych do egzaminu, przy czym pierwszeństwo mieć powinny dzieci niezamożnych inwalidów wojennych, powstańców śląskich oraz dzieci niezamożnych kawalerów orderu „Virtuti Militari" i odznaczonych Krzyżem lub „Medalem Niepodległości", wreszcie sami niezamożni inwalidzi wojenni, powstańcy śląscy, kawalerowie orderu „Virtuti Militari" i odznaczeni Krzyżem lub „Medalem Niepodległości".

Od taksy za egzamin dojrzałości eksternów zwalnia Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego.

XI. a) Taksy administracyjne, wymienione w punktach 9 i 18 powinny być wpłacane w dwóch równych ratach półrocznych z początkiem danego półrocza, najpóźniej jednak do dnia 20 listopada za pierwsze półrocze i do dnia 20 kwietnia za drugie półrocze szkolne.

b) W okresie trudnych warunków ekonomicznych Dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli, utrzymywanych przez Skarb Śląski oraz Zarządy Gmin utrzymujących szkoły średnie ogólnokształcące mogą ściągać taksę administracyjną w ratach w każdym półroczu od tych uczniów, których rodzicom byłoby trudno, ze względu na niezamożność, rodzaj zajęcia (robotnicy), ilość dzieci wysyłanych do szkół i tym podobnych okoliczności, uiścić na raz całą wyznaczoną opłatę.

W każdym razie cała przypadająca z tego tytułu należytość powinna być wyrównana w pierwszym półroczu roku szkolnego do dnia 10 grudnia, w drugim zaś półroczu do dnia 10 maja.

c) Od uczniów, którzy przed ostatecznym terminem płatności występują ze szkoły nie uiściwszy taksy, nie należy żądać opłacenia taksy administracyjnej.

XII. a) Z ulgowej taksy administracyjnej w wysokości 50% normalnej taksy, wskazanej w punktach 9 i 18 korzystają dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, wojewódzkich, komunalnych i wojskowych zawodowych, pobierających uposażenie służbowe lub wynagrodzenie ze Skarbu Państwa, Skarbu Śląskiego i Kas Związków Komunalnych oraz czynnych funkcjonariuszów Administracji Lasów Państwowych i czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“, o ile wykazują postęp w nauce dostateczny i sprawowanie dobre, z zastrzeżeniem, że rodzice ich nie posiadają znaczniejszego majątku.

Przez postęp w nauce dostateczny rozumie się postępy przynajmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów naukowych na świadectwie półrocznym, na świadectwie zaś rocznym przynajmniej postęp ogólny dostateczny, uprawniający ucznia do przejścia do następnej klasy z początkiem następującego roku szkolnego.

b) Dzieci rodziców niezamożnych, o ile wykazują postęp w nauce dostateczny i sprawowanie dobre, mogą korzystać z częściowego lub całkowitego zwolnienia od taksy administracyjnej; w wyjątkowych wypadkach również dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, wojewódzkich, komunalnych, zawodowych wojskowych, czynnych funkcjonariuszów Administracji Lasów Państwowych i przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“, oraz „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“ mogą korzystać z częściowego lub całkowitego zwolnienia od taksy (XII a). Zwolnienia takie muszą jednak mieścić się w granicach normy dozwolonej.

c) Całkowite zwolnienie od taksy administracyjnej należy stosować w pierwszym rzędzie w odniesieniu do dzieci niezamożnych inwalidów wojennych, powstańców śląskich, kawalerów orderu „Virtuti Militari“, odznaczonych Krzyżem lub „Medalem Niepodległości“, oraz do stypendystów gminnych i młodzieży z wychodztwa i repatriacji, pozostającej pod opieką Towarzystwa Pomocy Dzieciom i Młodzieży Polskiej z Kresów.

XIII. Od taksy, przewidzianej w punkcie 18 nie mogą być zwolnieni słuchacze wyższych kursów nauczycielskich, korzystający z urlopu płatnego.

XIV. a) Określonych powyżej ulgowych taks administracyjnych i zwolnień od opłaty taksy administracyjnej udzielają co półrocze Rady Pedagogiczne szkół stosownie do stanu majątkowego rodziców — uczniom, którzy pilnością i postępem w nauce na to zasługują.

Rady Pedagogiczne powinny przy zwolnieniach od taks rozważyć dokładnie warunki, w jakich młodzież poza szkołą pozostaje. Opieka domowa ucznia może odwołać się od decyzji Rady Pedagogicznej w wypadku odmówienia zwolnienia — do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydziału Oświecenia Publicznego), który rozstrzyga ostatecznie.

b) Radom Pedagogicznym przysługuje prawo udzielania ulgowej taksy administracyjnej, oraz częściowego lub całkowitego zwalniania od taksy administracyjnej, a to: w szkołach średnich ogólnokształcących, utrzymywanych przez Skarb Śląski w granicach 20%, w zakładach kształcenia nauczycieli, utrzymywanych przez Skarb Śląski w granicach 25% sumy, którą Dyrekcje szkół powinnyby uzyskać z opłat, gdyby wszystkie dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, wojewódzkich, komunalnych, zawodowych wojskowych, Administracji Lasów Państwowych i przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“, płaciły połowę taksy, a pozostałe całą taksę.

Gdyby jakieś wyjątkowe względy zmuszały Rady Pedagogiczne do udzielenia ulg i zwolnień na kwotę wyższą, niż wyżej wskazana, powinny Dyrekcje szkół, utrzymywanych przez Skarb Śląski uzyskać na to zgodę Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydziału Oświecenia Publicznego), a Dyrekcje szkół, utrzymywanych przez Związki Komunalne zgodę Zarządów Gmin, występując z wnioskami w pierwszym półroczu do dnia 1 listopada, w drugim zaś półroczu szkolnym do dnia 1 kwietnia.

Poza tym Urząd Wojewódzki Śląski (Wydział Oświecenia Publicznego) zarządzi zwolnienie od opłacania taksy administracyjnej dzieci w tych szkołach ćwiczeń, które jako szkoły powszechne lub klasy szkoły powszechnej są włączone do normalnej sieci szkolnej oraz do których dzieci są skierowane przez władze nadzorujące wykonywanie przepisów o obowiązku szkolnym. W takich wypadkach dzieci, zwolnionych w szkole ćwiczeń nie wlicza się do wyżej określonej normy

c) Decyzje Rad Pedagogicznych o udzieleniu ulgowej taksy administracyjnej oraz o częściowym lub całkowitym zwolnieniu od taksy następują do dnia 20 października na skutek podań, wniesionych do Dyrekcji szkół przez rodziców lub opieki domowe uczniów, w terminie najdalej do dnia 20 września. Dyrekcje szkół mogą żądać uzupeł-

nienia podań zaświadczeniami o stanie majątkowym.

d) Czynni funkcjonariusze państwowi, wojewódzcy, komunalni, zawodowi wojskowi, czynni funkcjonariusze Administracji Lasów Państwowych i przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe" i „Polska Poczta, Telefon i Telegraf", nie składają podań o udzielenie ulgowej taksy administracyjnej. Dyrekcje szkół powinny jednak zażądać od nich formalnego zaświadczenia, że interesowany jest czynnym funkcjonariuszem państwowym, wojewódzkim, komunalnym, zawodowym wojskowym, lub też czynnym funkcjonariuszem Administracji Lasów Państwowych, względnie przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe" i „Polska Poczta, Telefon i Telegraf" — a w razie wątpliwości przedłożenia świadectwa o stanie majątkowym.

Uczniowie, którzy uzyskali zwolnienie od taksy administracyjnej w jednym półroczu, korzystają ze zwolnienia i w następnym półroczu szkolnym, o ile istnieją nadal warunki, od których zależy zwolnienie. Uczniowie nie zwolnieni od taksy obowiązani są wpłacać ją bezzwłocznie po zakomunikowaniu im odnośnych decyzji Rad Pedagogicznych.

f) Nowowstępujący uczniowie w pierwszym półroczu szkolnym od żadnych opłat nie mogą być zwolnieni. Nie dotyczy to dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, wojewódzkich, komunalnych, zawodowych wojskowych, Administracji Lasów Państwowych i przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe" oraz „Polska Poczta, Telefon i Telegraf".

g) W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, Urząd Wojewódzki Śląski (Wydział Oświecenia Publicznego) względnie Zarządy Gmin, utrzymujące szkoły średnie ogólnokształcące, będą mogły udzielać w drodze wyjątku ulgowych taks administracyjnych i zwolnień od nich nowowstępującym uczniom w pierwszym półroczu szkolnym.

h) W sprawach, związanych z pobieraniem (egzekwowaniem) taksy lub umarzaniem, w wyjątkowych wypadkach nieściągalnych taks od uczniów szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli, utrzymywanych przez Skarb Śląski decyduje Urząd Wojewódzki Śląski (Wydział Oświecenia Publicznego), od uczniów zaś szkół średnich ogólnokształcących, utrzymywanych przez Związki Komunalne — odnośne Zarządy Gmin.

XV a) Prócz powyżej podanych taks i opłat szkolnych pobierają Dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli, utrzymywanych przez Skarb Śląski, opłaty na „Fundusz wychowania fizycznego" w wysokości 4 zł rocznie, płatnych w dwóch ratach półrocznych.

b) Od opłaty tej nikt zwolniony być nie może.

c) Dochody z tego źródła pochodzące zużywają Dyrekcje szkół w sposób określony specjalnymi przepisami. Z „Funduszu wychowania fizycznego" uiszczają dyrekcje szkół opłaty na „Fundusz Szkolnych Schronisk Wycieczkowych" w wysokości 0,25 zł od każdego ucznia rocznie, oraz opłaty na „Międzyszkolne Kluby Sportowe" w wysokości 8 zł od każdego ucznia — członka „Międzyszkolnego Klubu Sportowego" rocznie. Księgowanie opłat na Fundusz wychowania fizycznego regulują przepisy rachunkowo-kasowe.

d) Analogiczne opłaty nakładane być mogą w szkołach średnich ogólnokształcących, utrzymywanych przez Związki Komunalne.

XVI. Prócz powyższych taks i opłat mogą być pobierane od uczniów korzystających ze szkolnej pomocy dentystycznej opłaty, według obowiązującego cennika, od uczniów zaś korzystających ze szkolnej pomocy lekarskiej opłaty w wysokości faktycznych kosztów lekarstw i opatrunków.

XVII. Żadnych innych taks i opłat szkolnych, bez specjalnego zezwolenia Urzędu Wojewódzkiego (Wydziału Oświecenia Publicznego) pobierać nie wolno.

XVIII. Związki Komunalne, utrzymujące szkoły średnie ogólnokształcące powinny unormować sposób pobierania taks i opłat szkolnych w tych zakładach osobnymi statutami, które należy przedłożyć do zatwierdzenia Urzędowi Wojewódzkiemu Śląskiemu (Wydziałowi Oświecenia Publicznego) w terminie do dnia 31 marca 1937 r.

XIX. Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą wszelkie postanowienia Rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 15 marca 1934 r., wydane w porozumieniu ze Śląską Radą Wojewódzką w sprawie taks i opłat szkolnych w szkołach średnich ogólnokształcących i zakładach kształcenia nauczycieli, utrzymywanych przez Skarb Śląski oraz Związki Komunalne, jako też przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych (Gazeta Urzęd. Woj. Śl. — Dział Admin. Szk. nr 13/4, poz. 38), Okólnika Wojewody Śląskiego nr 2 z dnia 27 marca 1935 r. o zwalnianiu młodzieży z wychodztwa i repatriacji od taksy administracyjnej (Gazeta Urz. Woj. Śl. — Dział Admin. Szk. Nr 3, poz. 24), rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 19 listopada 1935 r. wydanego w porozumieniu ze Śląską Radą Wojewódzką, w sprawie częściowej zmiany Rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 15 marca 1934 r., wydanego w porozumieniu ze Śląską Radą Wojewódzką, w sprawie taks i opłat szkolnych w szkołach średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli, utrzymywanych przez Skarb Śląski oraz Związki Komunalne, jako też przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych (Gazeta Urzędowa Województwa Śląskiego — Dział Administracji Szkolnej nr 12, poz. 187), pisma okólnego Wojewody Śląskiego z dnia 9 października 1935 r. Nr. B. G. 15/2 i pisma okólnego Wojewody Śląskiego z dnia 17 marca 1936 r. Nr. B. G. 1/18/2 w sprawie ulgi w opłatach szkolnych.

W o j e w o d a Ś l ą s k i:

(—) **Dr. Grażyński,**

2.

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW
z dnia 2 lipca 1936 r.
w sprawie statutu organizacyjnego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(Przedruk z M. P. z dnia 10 lipca 1936 r. Nr 158, poz. 285).

§ 1.

Zatwierdza się dołączony do uchwały niniejszej Statut Organizacyjny Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 2.

Wykonanie uchwały niniejszej porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 3.

Uchwała niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia *).

Równocześnie traci moc obowiązującą Statut Organizacyjny Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, zatwierdzony uchwałą Rady Ministrów z dnia 9 września 1931 r. („Monitor Polski" Nr 213, poz. 287).

Prezes Rady Ministrów:
(—) **Sławoj - Składkowski.**

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

Załącznik do uchwały Rady Ministrów z dnia 2 lipca 1936 r.

STATUT ORGANIZACYJNY
Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 1.

W skład Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wchodzą:
5 departamentów:

I. Ogólny,
II. Szkolnictwa Ogólnokształcącego,
III. Szkolnictwa Zawodowego,
IV. Nauki i Szkół Wyższych.
V. Wyznań Religijnych.

Biuro Personalne,
oraz niewchodzące w skład departamentów:
Wydział Prezydialny,
Wydział Sztuki i
Wydział Archiwów Państwowych.

*) t. j. z dniem 10 lipca 1936 r.

§ 2.

Departament Ogólny obejmuje sprawy nadzoru nad pracami ustawodawczymi Ministerstwa, sprawy jednolitej wykładni ustawodawstwa, sprawy budżetowe, sprawy fundacyjne, sprawy budownictwa szkolnego, sprawy statystyczne, sprawy administracji wydawnictw, obsługę kancelaryjną i inne sprawy administracyjne i gospodarcze, nieobjęte zakresem działania innych jednostek organizacyjnych, oraz inspekcję administracyjną w powyższym zakresie.

§ 3.

Departament Szkolnictwa Ogólnokształcącego załatwia w zakresie wychowania przedszkolnego, szkolnictwa powszechnego i specjalnego, szkolnictwa średniego ogólnokształcącego i zakładów kształcenia wychowawczyń przedszkoli i nauczycieli szkół powszechnych oraz oświaty pozaszkolnej — sprawy ustawodawstwa, organizacji oraz nadzoru nad wykonywaniem ustaw i przepisów, sprawy ustrojowo-programowe, opracowuje instrukcje i zarządzenia normatywne, dotyczące nauczania i wychowania, sprawuje nadzór i opiekę nad akcją społeczno-wychowawczą oraz kulturalno-oświatowa, prowadzoną przez instytucje państwowe, instytucje samorządowe oraz społeczne, załatwia sprawy, związane z oceną książek i pomocy naukowych, nadzoru nad wychowaniem i nauczaniem, sprawy pomieszczeń szkolnych i zaspakajania potrzeb rzeczowych, sprawy dokształcania nauczycieli i pracowników pedagogicznych administracji szkolnej, jako też pracowników oświatowych, oraz sprawy kwalifikacyj wychowawczyń przedszkoli, nauczycieli szkół powszechnych oraz szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli.

§ 4.

Departament Szkolnictwa Zawodowego załatwia w zakresie szkół i kursów zawodowych — sprawy ustawodawstwa, organizacji oraz nadzoru nad wykonywaniem ustaw i przepisów, sprawy ustrojowo-programowe, opracowuje instrukcje i zarządzenia normatywne, dotyczące nauczania, załatwia sprawy, związane z oceną książek i pomocy naukowych oraz sprawy urządzeń warsztatów szkolnych, sprawy nadzoru nad wychowaniem i nauczaniem, sprawy pomieszczeń szkolnych i zaspakajania potrzeb rzeczowych, sprawy kształcenia i dokształcania nauczycieli i instruktorów oraz pracowników pedagogicznych administracji szkolnej, sprawy kwalifikacyj nauczycieli.

§ 5.

Departament Nauki i Szkół Wyższych załatwia w zakresie nauki — sprawy, związane z organizacją nauki i popieraniem polskiej twórczości naukowej w kraju i zagranicą, sprawy ochrony przyrody i opieki nad zabytkami bibliotecznymi, przedhistorycznymi i paleontologicznymi, — w za-

kresie szkolnictwa wyższego — sprawy ustawodawstwa, organizacji oraz nadzoru nad wykonywaniem ustaw i przepisów, oraz opieki nad młodzieżą akademicką.

§ 6.

Departament Wyznań Religijnych załatwia sprawy, wynikające ze stosunku Państwa do wyznań Religijnych.

§ 7.

Biuro Personalne obejmuje sprawy osobowe funkcjonariuszów Ministerstwa i wszystkich podległych władz, urzędów, instytucyj i zakładów oraz sprawy organizacyjne Ministerstwa i podległych mu władz i urzędów.

§ 8.

Wydział Prezydialny obejmuje sekretariat osobisty Ministra i sprawy reprezentacyjne, sprawy wynikające ze stosunku Ministra do Prezydenta Rzeczypospolitej, Sejmu i Senatu, Prezesa Rady Ministrów i poszczególnych Ministrów, sprawy polityki narodowościowej i wyznaniowej w zakresie oświaty, szkolnictwa polskiego zagranicą i opieki kulturalnej nad wychodźtwem polskiem, sprawy prasowe i sprawy zlecone przez Ministra.

§ 9.

Wydział Sztuki załatwia w zakresie sztuki sprawy opieki nad twórczością w dziedzinie sztuk plastycznych, literatury, muzyki i teatru, oraz sprawy udostępnienia społeczeństwu dorobku wymienionej twórczości, — w zakresie szkolnictwa artystycznego — sprawy ustawodawstwa, organizacji, programów, nadzoru nad nauczaniem i wychowaniem oraz sprawy zaspakajania potrzeb rzeczowych tego szkolnictwa, tudzież sprawy opieki nad zabytkami z wyłączeniem zabytków, wymienionych w § 5 i 10.

§ 10.

Wydział Archiwów Państwowych obejmuje zarząd archiwów państwowych i ich kompletowanie oraz rewindykację państwowych zbiorów archiwalnych w kraju i z zagranicy, ochronę zabytków archiwalnych i opiekę naukową i techniczną nad archiwami i zbiorami archiwalnymi niepaństwowymi.

§ 11.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przeprowadza podział Departamentów (Biura Personalnego) na wydziały i referaty oraz ustala szczegółowy zakres czynności jednostek organizacyjnych Ministerstwa i regulamin Ministerstwa.

3.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W.R. i O. P. Nr 5 z dnia 27 lipca 1936 r., poz. 112).

ZARZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 15 lipca 1936 r. (Nr. BP-14332/36)

o organizacji Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Na podstawie § 11 uchwały Rady Ministrów z dnia 2 lipca 1936 r. w sprawie Statutu Organizacyjnego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (M. P. Nr 158, poz. 285) ustanawiam z dniem 15 lipca 1936 r. następujący podział Departamentów (Biura Personalnego) na wydziały i referaty oraz zakres czynności jednostek organizacyjnych Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

I. **Departament Ogólny** obejmuje sprawy nadzoru nad pracami ustawodawczymi Ministerstwa, sprawy jednolitej wykładni ustawodawstwa, sprawy budżetowe, sprawy fundacyjne, sprawy budownictwa szkolnego, sprawy statystyczne, sprawy administracji wydawnictw, obsługę kancelaryjną i inne sprawy administracyjne i gospodarcze, nieobjęte zakresem działania innych jednostek organizacyjnych, oraz inspekcję administracyjną w powyższym zakresie.

Departament Ogólny dzieli się na 3 wydziały i 2 referaty:

1. **Wydział Prawny** (znak literowy I Praw) ustala w porozumieniu z innymi wydziałami ostateczną redakcję ustaw i rozporządzeń i uzgadnia je z innymi Ministerstwami, opiniuje ostateczną redakcję wszelkich zarządzeń o charakterze normatywnym, współdziała w przygotowaniu kodyfikacji przepisów oraz ustala i opracowuje wykładnię w zakresie ustawodawstwa wykonywanego przez Ministerstwo i podległe mu władze, urzędy i instytucje, opiniuje ustawy i rozporządzenia innych Ministerstw, redaguje Dziennik Urzędowy Ministerstwa, współdziała przy obronie przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym, o ile prowadzone sprawy nie należą do kompetencji Biura Personalnego; załatwia sprawy fundacyj i zapisów, których przedmiot wchodzi w zakres kompetencji Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; załatwia sprawy ogólne, o ile nie należą do zakresu działania innych komórek organizacyjnych Ministerstwa.

2. **Wydział Budżetowo - Rachunkowy** (znak literowy I R) opracowuje w porozumieniu z zasadniczymi komórkami Ministerstwa budżet Ministerstwa pod względem redakcyjnym i rachunkowym, załatwia sprawy, związane z wykonaniem budżetu pod względem rachunkowo-kasowym, czuwa nad prawidłowym wykonaniem budżetu, prowadzi rachunkowość zarządu centralnego Ministerstwa, sporządza zamknięcia rachunkowe, opracowuje przepisy i instrukcje rachunkowo-gospodar-

cze, nadzoruje czynności finansowo-gospodarcze, w drodze badania sprawozdań i bilansów oraz w drodze inspekcji organów wykonywujących te czynności.

3. **Wydział Budownictwa** (znak literowy I Bud) opracowuje przepisy i instrukcje w zakresie budownictwa szkolnego z punktu widzenia potrzeb szkolnych, w zakresie wewnętrznego urządzenia szkół różnego typu oraz w zakresie urządzenia terenów szkolnych; opracowuje szkice, projekty i kosztorysy urządzeń terenowych, budynków szkolnych i urządzeń wewnętrznych; współdziała w nadzorze nad budowami z ramienia Ministerstwa oraz opiniuje sprawy, związane z budownictwem szkolnym.

4. **Referat Statystyczny** (znak literowy I Stat) zbiera, opracowuje i opiniuje materiały sprawozdawczo-statystyczne z zakresu zadań Ministerstwa a dotyczące przedewszystkim ogólnego stanu, rozwoju i potrzeb oświaty i kultury w Państwie, dostarcza odpowiedniego materiału i wniosków innym jednostkom organizacyjnym Ministerstwa; utrzymuje w zakresie swych prac kontakt z Głównym Urzędem Statystycznym.

5. **Referat Administracyjno - Gospodarczy** (znak literowy I AG) załatwia sprawy, związane z zarządem administracyjno-gospodarczym Ministerstwa, urzędów i instytucyj podległych, sprawy administracji wydawnictw, składnicy akt i kancelarii, oraz sprawy, nieobjęte zakresem działania innych jednostek organizacyjnych Ministerstwa.

II. **Departament Szkolnictwa Ogólnokształcącego** załatwia w zakresie wychowania przedszkolnego, szkolnictwa powszechnego i specjalnego, szkolnictwa średniego ogólnokształcącego i zakładów kształcenia wychowawczyń przedszkoli i nauczycieli szkół powszechnych oraz oświaty pozaszkolnej — sprawy ustawodawstwa, organizacji oraz nadzoru nad wykonywaniem ustaw i przepisów, sprawy ustrojowo-programowe, opracowuje instrukcje i zarządzenia normatywne, dotyczące nauczania i wychowania, sprawuje nadzór i opiekę nad akcją społeczno - wychowawczą oraz kulturalno-oświatową, prowadzoną przez instytucje państwowe, instytucje samorządowe oraz społeczne, załatwia sprawy, związane z oceną książek i pomocy naukowych, nadzoru nad wychowaniem i nauczaniem, sprawy pomieszczeń szkolnych i zaspakajania potrzeb rzeczowych, sprawy dokształcania nauczycieli i pracowników pedagogicznych administracji szkolnej, jako też pracowników oświatowych, oraz sprawy kwalifikacyj wychowawczyń przedszkoli, nauczycieli szkół powszechnych oraz szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli.

Departament Szkolnictwa Ogólnokształcącego dzieli się na 5 wydziałów:

1. **Wydział Szkolnictwa Powszechnego** (znak literowy II P) załatwia w zakresie przedszkoli, szkolnictwa powszechnego i specjalnego sprawy ustawodawstwa, organizacji oraz nadzoru nad wykonywaniem ustaw i przepisów, nadzoru nad wychowaniem i nauczaniem, sprawy pomieszczeń szkolnych i potrzeb rzeczowych, sprawy kwalifikacyj wychowawczyń przedszkoli i nauczycieli szkół powszechnych, oraz sprawy dokształcania nauczycieli i pracowników pedagogicznych administracji szkolnej.

2. **Wydział Szkolnictwa Średniego Ogólnokształcącego** (znak literowy II S) załatwia w zakresie szkolnictwa średniego ogólnokształcącego i zakładów kształcenia wychowawczyń przedszkoli i nauczycieli szkół powszechnych sprawy ustawodawstwa, organizacji oraz nadzoru nad wykonywaniem ustaw i przepisów, nadzoru nad wychowaniem i nauczaniem, sprawy pomieszczeń szkolnych i potrzeb rzeczowych, sprawy kwalifikacyj nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia wychowawczyń przedszkoli i nauczycieli szkół powszechnych, sprawy dokształcania nauczycieli i pracowników pedagogicznych administracji szkolnej, oraz współdziała z Departamentem Nauki i Szkół Wyższych w zakresie kształcenia nauczycieli.

3. **Wydział Oświaty Pozaszkolnej** (znak literowy II OP) załatwia sprawy ustawodawstwa i organizacji oświaty pozaszkolnej oraz nadzoru nad wykonywaniem odnośnych ustaw i przepisów, sprawuje opiekę nad akcją społeczno-wychowawczą i kulturalno-oświatową, prowadzoną przez instytucje państwowe, samorządowe i społeczne, i opracowuje instrukcje w tym zakresie, załatwia sprawy potrzeb rzeczowych oświaty pozaszkolnej oraz sprawy kształcenia i dokształcania pracowników oświatowych.

4. **Wydział Programowy** (znak literowy II Pr) oroanizuje opracowywanie programów nauki dla szkół i kursów ogólnokształcących oraz zakładów kształcenia wychowawczyń przedszkoli i nauczycieli szkół powszechnych, ustala ich redakcje, określa normy urządzeń dydaktycznych, bada realizację programów, metody i wyniki nauczania w wyżej wymienionych szkołach i kursach, a w związku z tym opracowuje instrukcje i zarządzenia normatywne, załatwia sprawy, związane z oceną książek i pomocy naukowych do użytku we wzmiankowanych szkołach,opiniuje o programach kształcenia nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących oraz wyżej wymienionych zakładów kształcenia nauczycieli.

5. **Wydział Wychowania** (znak literowy II W) opracowuje instrukcje i przepisy z dziedziny wychowania, uwzględniające wszelkie jego strony we wszystkich kategoriach szkolnictwa, załatwia sprawy organizacyj młodzieży szkolnej i pozaszkolnej, współpracy szkoły z domem, reguluje wydawanie pisemek szkolnych, prowadzenie korespondencji międzyszkolnej, załatwia sprawy wychowania fizycznego, przysposobienia wojskowego i higieny szkolnej w zakresie działania Ministerstwa, wreszcie sprawy kształcenia i dokształcania nauczycieli ćwiczeń cielesnych i lekarzy szkolnych.

III. **Departament Szkolnictwa Zawodowego** załatwia w zakresie szkół i kursów zawodowych — sprawy ustawodawstwa, organizacji oraz nadzoru nad wykonywaniem ustaw i przepisów, sprawy ustrojowo-programowe, opracowuje instrukcje i zarządzenia normatywne, dotyczące nauczania, załatwia sprawy, związane z oceną książek i pomocy naukowych oraz sprawy urządzeń warsztatów szkolnych, sprawy nadzoru nad wychowaniem i nauczaniem, sprawy pomieszczeń szkolnych i zaspakajania potrzeb rzeczowych; sprawy kształcenia i dokształcania nauczycieli i instruktorów oraz pracowników pedagogicznych administracji szkolnej, sprawy kwalifikacyj nauczycieli.

Departament Szkolnictwa Zawodowego dzieli się na 4 wydziały i 2 referaty:

1. **Wydział Szkół Przemysłowych** (znak literowy III P) załatwia w zakresie szkół i kursów przemysłowych sprawy ustawodawstwa, organizacji oraz nadzoru nad wykonywaniem ustaw i przepisów, sprawy nadzoru nad wychowaniem i nauczaniem, sprawy pomieszczeń szkolnych i potrzeb rzeczowych, sprawy dokształcania nauczycieli i pracowników pedagogicznych administracji szkolnej.

2. **Wydział Szkół Handlowych** (znak literowy III H) załatwia w zakresie szkół i kursów handlowych sprawy ustawodawstwa, organizacji oraz nadzoru nad wykonywaniem ustaw i przepisów, sprawy nadzoru nad wychowaniem i nauczaniem, sprawy pomieszczeń szkolnych i potrzeb rzeczowych, sprawy dokształcania nauczycieli i pracowników pedagogicznych administracji szkolnej.

3. **Wydział Szkół Rolniczych i Gospodarczych** (znak literowy III RG) załatwia w zakresie szkół i kursów rolniczych i gospodarczych sprawy ustawodawstwa, organizacji oraz nadzoru nad wykonywaniem ustaw i przepisów, sprawy nadzoru nad wychowaniem i nauczaniem, sprawy pomieszczeń szkolnych, gospodarstw rolnych i potrzeb rzeczowych, sprawy dokształcania nauczycieli i pracowników pedagogicznych administracji szkolnej.

4. **Wydział Programowo-Ustrojowy** (znak literowy III PU) organizuje opracowywanie programów nauki dla szkół i kursów zawodowych oraz ustala ich redakcję, bada realizację programów, metody i wyniki nauczania w szkołach i na kursach zawodowych, opracowuje statuty szkół, zagadnienia ustrojowe, oraz ustala typy organizacyjne szkół i kursów zawodowych, załatwia sprawy, związane z oceną książek i pomocy naukowych, oraz sprawy urządzeń warsztatów szkolnych.

5. **Referat Ogólny** (znak literowy III O) załatwia sprawy ogólno-administracyjne, prawne, prowadzi obronę przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym, oraz załatwia inne sprawy o charakterze ogólnym, nieobjęte zakresem działania innych jednostek organizacyjnych Departamentu.

6. **Referat Kwalifikacyjny** (znak literowy III Kwal) załatwia sprawy ustawodawstwa w zakresie kwalifikacyj nauczycieli szkół i kursów zawodowych, sprawy, związane z wykonywaniem przepisów o kwalifikacjach zawodowych tych nauczycieli, oraz prowadzi ewidencję wydawanych dyplomów nauczycielskich.

IV. **Departament Nauki i Szkół Wyższych** załatwia w zakresie nauki sprawy, związane z organizacją nauki i popieraniem polskiej twórczości naukowej w kraju i zagranicą, sprawy ochrony przyrody i opieki nad zabytkami bibliotecznymi, przedhistorycznymi i paleontologicznymi, — w zakresie szkolnictwa wyższego — sprawy ustawodawstwa, organizacji oraz nadzoru nad wykonywaniem ustaw i przepisów, oraz opieki nad młodzieżą akademicką.

Departament Nauki i Szkół Wyższych dzieli się na 1 wydział i 3 referaty:

1. **Wydział Nauki** (znak literowy IV N) załatwia sprawy, związane z organizacją nauki i popieraniem twórczości naukowej w kraju i zagranicą, a w szczególności sprawy instytucyj naukowych, zakładów badawczych i muzeów, bibliotek naukowych i uniwersyteckich, sprawy stosunków naukowych polskich z zagranicą, sprawy naukowego ruchu wydawniczego, przygotowania pracowników naukowych, wreszcie sprawy ochrony przyrody i opieki nad zabytkami bibliotecznymi, przedhistorycznymi i paleontologicznymi.

2. **Referat Ustrojowo-Programowy** (znak literowy IV UP) załatwia w zakresie szkół wyższych sprawy ustrojowe, badania poziomu naukowego, programów studiów i egzaminów, sprawy słuchaczy, wynikające z ich stosunku do nauki i nauczania, sprawy oceny i nostryfikacyj dyplomów, a ponadto współpracuje z Biurem Personalnym w sprawach ruchu służbowego personelu nauczającego i pomocniczych sił naukowych.

3. **Referat Administracyjny** (znak literowy IV A) załatwia sprawy administracyjne, budżetowe i finansowe państwowych szkół akademickich, oraz sprawy ogólne, nieobjęte zakresem działania innych jednostek organizacyjnych Departamentu.

4. **Referat dla Spraw Młodzieży Szkół Wyższych** (znak literowy IV M) załatwia sprawy opłat akademickich, administruje funduszem „Państwowe stypendia akademickie“, załatwia sprawy pomocy dla młodzieży szkół wyższych, sprawy stowarzyszeń akademickich, wreszcie sprawy, związane z postępowaniem dyscyplinarnym przeciwko słuchaczom szkół wyższych.

V. **Departament Wyznań Religijnych** załatwia sprawy, wynikające ze stosunku Państwa do wyznań religijnych.

Departament Wyznań Religijnych dzieli się na 3 referaty:

1. **Referat Wyznania Katolickiego** załatwia sprawy, wynikające ze stosunku Państwa do wyznania katolickiego, oraz sprawy ogólne, nieobjęte

zakresem działania innych jednostek organizacyjnych Departamentu.

2. **Referat Wyznania Prawosławnego i Staroobrzędowego** załatwia sprawy, wynikające ze stosunku Państwa do wyznania prawosławnego i staroobrzędowego.

3. **Referat Wyznań Ewangelickich, Sekt i Wyznań Niechrześcijańskich** załatwia sprawy, wynikające ze stosunku Państwa do wyznań ewangelickich, sekt i wyznań niechrześcijańskich.

VI. **Biuro Personalne** obejmuje sprawy osobowe funkcjonariuszów Ministerstwa i wszystkich podległych władz, urzędów, instytucyj i zakładów oraz sprawy organizacyjne Ministerstwa i podległych mu władz i urzędów.

Biuro Personalne dzieli się na 4 referaty:

1. **Referat Ogólno - Organizacyjny** załatwia sprawy: organizacyjne, inspekcyjne, normalizacyjne, przepisów osobowych, wyszkolenia zawodowego i dokształcania urzędników, sprawy wojskowe, budżetu osobowego, ewidencyjno-statystyczne oraz sprawy ogólne, nieobjęte zakresem działania innych jednostek organizacyjnych Biura Personalnego.

2. **Referat Ruchu Służbowego** załatwia sprawy: przyjęć, ruchu służbowego, uprawnień wynikających z przepisów ustaw o stosunkach służbowych, odznaczeń, kwalifikowania, oraz kieruje kancelarią Biura Personalnego.

3. **Referat Uposażeniowy** załatwia sprawy: uposażeniowe, emerytalne i ubezpieczeniowe.

4. **Referat Dyscyplinarny** załatwia sprawy: odpowiedzialności służbowej i majątkowej personelu, organizacji komisyj dyscyplinarnych, oraz sekretariatu istniejących przy Ministerstwie komisyj dyscyplinarnych.

VII. **Wydział Prezydialny** obejmuje sekretariat osobisty Ministra i sprawy reprezentacyjne, sprawy wynikające ze stosunku Ministra do Prezydenta Rzeczypospolitej, Sejmu i Senatu, Prezesa Rady Ministrów i poszczególnych Ministrów, sprawy polityki narodowościowej i wyznaniowej w zakresie oświaty, szkolnictwa polskiego zagranicą i opieki kulturalnej nad wychodźtwem polskiem, sprawy prasowe i sprawy zlecone przez Ministra.

VIII. **Wydział Sztuki** załatwia w zakresie sztuki sprawy opieki nad twórczością w dziedzinie sztuk plastycznych, literatury, muzyki i teatru, oraz sprawy udostępnienia społeczeństwu dorobku wymienionej twórczości, — w zakresie szkolnictwa artystycznego — sprawy ustawodawstwa, organizacji, programów, nadzoru nad nauczaniem i wychowaniem oraz sprawy zaspakajania potrzeb rzeczowych tego szkolnictwa, tudzież sprawy opieki nad zabytkami z wyłączeniem zabytków, wchodzących w zakres działania Departamentu Nauki i Szkół Wyższych oraz Wydziału Archiwów Państwowych.

IX. **Wydział Archiwów Państwowych** obejmuje zarząd archiwów państwowych i ich kompletowanie oraz rewindykację państwowych zbiorów archiwalnych w kraju i z zagranicy, ochronę zabytków archiwalnych i opiekę naukową i techniczną nad archiwami i zbiorami archiwalnymi niepaństwowymi.

Minister:
(—) **W. Świętosławski.**

4.

ZARZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 25 sierpnia 1936 r. (Nr II S-5380/36)

odnośnie zmiany zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 30 września 1935 r. (Nr BP-21716/35) w sprawie ograniczenia czynności biurowo-administracyjnych w szkolnictwie ogólnokształcącym i zawodowym.

1) Punkt 10 zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 30 września 1935 r. (Nr BP-21716/35 w sprawie ograniczenia czynności biurowo-administracyjnych w szkolnictwie ogólnokształcącym i zawodowym (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 9, poz. 175) otrzymuje następujące brzmienie:

Na świadectwach w publicznych szkołach powszechnych należy wykazywać ilość opuszczonych dni.

Na blankietach świadectw szkolnych w szkołach średnich ogólnokształcących należy wykazywać ilość opuszczonych godzin.

2) W punkcie 14 tegoż zarządzenia dodaje się: po wyrazach „nauczycieli kontraktowych" wyrazy „oraz innych funkcjonariuszów szkoły (lekarzy, dentystów, woźnych itp.), i po wyrazie „uposażenia" wyrazy: „O wystąpieniu z pracy zawiadamia Ubezpieczalnię Kuratorium".

3) Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.*)

Minister:
w z. (—) **Jerzy Ferek-Błeszyński.**

Dyrekcjom szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, seminariów nauczycielskich oraz Inspektoratom Szkolnym
w Województwie Śląskim

do wiadomości i przestrzegania z tym, że zarządzenie Min. W. R. i O. P. Nr B. P. 21716/35 z dnia 30. IX. 1935 r. wraz z zarządzeniem Wojewody Śląskiego Nr O. P I. 1/4 z dnia 31. XII. 1935 r. ogłoszone zostało w Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego Dział Administracji Szkolnej Nr 1 z dnia 24 stycznia 1936 r. pod poz. 4.

Za Wojewodę:
(—) *Mgr Mieczysław Gajer*
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego
Referendarz.

---

*) tj. z dniem 27 sierpnia 1936 r.

Minister Wyznań Rel. i Ośw. Publ.

5.

OKÓLNIK Nr 96

z dnia 18 września 1936 r. (II S-6398/36)

w sprawie zwalniania uczniów szkół powszechnych i średnich ogólnokształcących od nauki zajęć praktycznych.

W związku ze sporadycznymi wypadkami próśb ze strony rodziców o zwolnienie ich dzieci od obowiązkowej nauki zajęć praktycznych Ministerstwo podaje do wiadomości, że zupełne zwolnienie uczniów (uczenic) od nauki tego przedmiotu jest w zasadzie niedopuszczalne. Natomiast Ministerstwo upoważnia Kuratoria Okręgów Szkolnych do wyjątkowego zwalniania poszczególnych uczniów (uczenic) od nauki zajęć praktycznych na wniosek dyrekcji odnośnej szkoły. Konieczność zwolnienia zachodzić może tylko w wypadku ciężkich niedomagań jakiemi są np. stany astmatyczne z uczuleniem na kurz, stany epileptyczne, skazy krwotoczne, stałe kalectwo, wady wzroku itp. Wypadki podobne należą jednak do rzadkich wyjątków i najczęściej uniemożliwiają w ogóle uczęszczanie do szkoły. Wobec tego należy raczej przewidzieć zwolnienie czasowe.

Natomiast dla umożliwienia na zajęciach praktycznych indywidualizacji w zakresie wymagań i w doborze prac, dostosowanych do fizycznych możliwości ucznia, nauczyciel tego przedmiotu winien pozostawać w ścisłym kontakcie z lekarzem szkolnym, który ma udzieliać mu rad i wskazań, zwłaszcza w zakresie niedomagań wzroku, serca i nerwowego opanowania.

Podsekretarz Stanu:
(—) **Jerzy Ferek-Błeszyński.**

6.

Ministerstwo Wyznań Rel. i Ośw. Publ.
Warszawa.

OKÓLNIK Nr 110

z dnia 27 października 1936 r. (BP-20911/36)

w sprawie niepodlegania obowiązkowi zabezpieczenia na wypadek bezrobocia stróżów szkolnych w publicznych szkołach powszechnych na terenie gmin wiejskich.

Poniższe zarządzenie Dyrektora Funduszu Pracy skierowane do Wojewódzkich Biur Pracy i ich ekspozytur podaję do wiadomości, celem powiadomienia Inspektorów Szkolnych.

w z. Dyrektora Biura Personalnego
(—) **St. Marszałek**
Kierownik Referatu.

ZARZĄDZENIE
DYREKTORA FUNDUSZU PRACY
z dnia 19 września 1936 r.

w sprawie niepodlegania obowiązkowi zabezpieczenia na wypadek bezrobocia stróżów szkolnych w publicznych szkołach powszechnych na terenie gmin wiejskich.

W publicznych szkołach powszechnych na terenie gmin wiejskich zatrudniane są zazwyczaj osoby, do których obowiązków należy z reguły tylko sprzątanie sal szkolnych, a w zimie także palenie w piecach. Osoby te, zwane stróżami szkolnymi, rekrutują się przeważnie spośród małorolnych gospodarzy, niejednokrotnie jednak pracą tą zajmuje się służba kierownika szkoły.

Stróże szkolni, dla których właściwszą byłaby nazwą „sprzątacze szkolni", gdyż do obowiązków ich nie należy czuwanie nad bezpieczeństwem mienia szkolnego — opłacani sa przez zarządy gmin wiejskich na ogół ryczałtowo przy czym wynagrodzenie wynosi w stosunku miesięcznym przeciętnie od 3—5 zł, a maksymalnie 10 zł zależnie od ilości sal szkolnych. Za okresy ferii świątecznych i letnich sprzątacze wynagrodzenia nie otrzymują. Ponieważ chodzi tu nie o samą pracę a o jej wynik, sprzątacze nie sa obowiązani osobiście wykonywać swych czynności, lecz często wyręczają się kimś z rodziny.

Ministerstwo Opieki Społecznej, analizując stosunek prawny łączący sprzątacza z gminą i biorąc pod uwagę, że stosunek ten nieodpowiada stosunkowi dozorców (woźnych) szkolnych w szkołach większych uznało że w powyższych warunkach nie ma się do czynienia ze stosunkiem pracy najemnej. Tym samym stróżów (sprzątaczy) szkolnych, odpowiadających tym warunkom, należy uznać za niepodlegających obowiązkowi zabezpieczenia na wypadek bezrobocia w myśl ustawy z dnia 18 lipca 1924 r.

(—) **M. Dolanowski**
Dyrektor.

7.

Minister Wyznań Rel. i Ośw. Publ.
Warszawa.

OKÓLNIK Nr 121

z dnia 23 listopada 1936 r. (IV UP. 12658/36)

w sprawie stosowania ust. 2 art. 52 ustawy o ustroju szkolnictwa w stosunku do absolwentów seminariów nauczycielskich.

Okoliczność, że licea pedagogiczne nie zostały jeszcze zorganizowane, uniemożliwia absolwentom dotychczasowych seminariów nauczycielskich uzyskanie cenzusu formalnego, koniecznego do kontynuowania studiów na szczeblu akademickim.

Chcąc w obecnym okresie przejściowym umożliwić absolwentom seminariów nauczycielskich dalsze kształcenie się, zawiadamiam, że Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego załatwiać będzie zasadniczo przychylnie wszystkie wnioski Rad Wydziałowych, przedstawione w myśl ust. 2. art. 52 ustawy z dnia 11 marca 1933 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389), a dotyczące zezwolenia absolwentom seminariów nauczycielskich na studiowanie w szkołach akademickich w charakterze studentów na Wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego (kierunek humanistyczny) i Wydziałach Humanistycznych i Studiach Pedagogicznych Uniwersytetów.

Minister:
(—) **W. Świętosławski.**

8.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa.

OKÓLNIK Nr 129

z dnia 28 grudnia 1936 r. (II-W-8187/36)

w sprawie zabaw tanecznych młodzieży szkolnej.

I. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego uważa zasadniczo szkolne zabawy taneczne za godziwą rozrywkę dla młodzieży i za jeden ze środków wychowawczych, oddziaływujących korzystnie pod warunkiem, że muszą być one bardzo starannie przygotowane i nie odbywają się zbyt często.

II. Dążąc do uregulowania sprawy szkolnych zabaw tanecznych i do usunięcia niewłaściwości zdarzających się ustawicznie w tej dziedzinie życia młodzieży szkolnej zarządzam, co następuje:

1) Młodzież szkolna może, zaczynając od IV-tej klasy gimnazjum, brać udział w zabawach tanecznych, organizowanych w szkołach. Udział młodzieży szkolnej w zabawach tanecznych, organizowanych dla dorosłych w lokalach publicznych jest bezwarunkowo wzbroniony.

2) Opiekę nad szkolnymi zabawami tanecznymi spełniają: dyrektor lub przełożona szkoły, grono nauczycielskie i przedstawiciele Koła Rodzicielskiego. Odpowiedzialność za należytą organizację szkolnej zabawy tanecznej, którą należy zasadniczo powierzyć samej młodzieży, spoczywa na dyrektorze (przełożonej) szkoły oraz na nauczycielach wyznaczonych jako opiekunach zabawy.

3) Przy organizowaniu szkolnych zabaw tanecznych należy przestrzegać następujących zasad:

a) Organizowanie zabawy tanecznej nie może pociągać za sobą jakiegokolwiek odrywania młodzieży od normalnych zajęć szkolnych.

b) Zabawy mogą się odbywać tylko w przeddzień dni wolnych od zajęć szkolnych.

c) Najwłaściwszą porą szkolnych zabaw tanecznych jest okres karnawałowy. Organizowanie ich w dwóch pierwszych i dwóch ostatnich miesiącach roku szkolnego nie jest wskazane.

d) Szkolne zabawy taneczne powinny być dostępne dla całej starszej młodzieży szkolnej bez względu na stopień zamożności i z tego powodu nie mogą być imprezami dochodowymi.

e) W szkolnych zabawach tanecznych bierze udział tylko młodzież szkolna. W drodze wyjątku mogą być zaproszeni z wiedzą Dyrekcji byli wychowankowie szkoły, urządzającej zabawę taneczną. Udział rodziców w charakterze opiekunów młodzieży jest bardzo pożądany.

f) Liczba uczestników zabawy tanecznej winna być ograniczona do warunków lokalowych. Należy bezwarunkowo unikać zabaw tłumnych, gdyż utrudniają one opiekę wychowawczą.

g) Młodzież szkolna może brać udział w ciągu jednego roku szkolnego najwyżej w dwóch zabawach tanecznych (t. zn. raz w szkole swojej, raz na zaproszenie innej szkoły).

h) Miejscem szkolnych zabaw tanecznych może być tylko lokal szkolny; wynajmowanie lokali na zabawy poza szkołą jest niedozwolone.

i) Obowiązkowym strojem na szkolnych zabawach tanecznych może być jedynie mundurek szkolny, odstępstwa od tej zasady są dozwolone tylko na zabawach harcerskich, Przysposobienia Wojskowego i Straży Przedniej.

j) Celem podtrzymania tradycji tańców narodowych należy je przewidzieć w programie zabawy tanecznej.

k) Przyzwoite zachowanie się, obyczajność w ubraniu, rodzajach tańca i sposobie tańczenia obowiązuje wszystkich obecnych na zabawie.

l) Jeżeli jest organizowany bufet, winien być oparty na jak najprzystępniejszych cenach, aby także niezamożna młodzież mogła z niego korzystać.

m) Używanie alkoholu tak przez młodzież jak i dorosłych jest wykluczone. Palenie tytoniu może być dozwolone tylko starszym (rodzicom, opiekunom) wyłącznie w przeznaczonych na to palarniach.

n) Zabawa taneczna winna się kończyć nie później niż o godzinie 22.

o) Młodzież żeńska powinna mieć zapewnioną podczas powrotu do domu należytą opiekę ludzi poważnych: rodziców, opiekunów, członków Koła Rodzicielskiego.

4) Szkoły mogą organizować lekcje tańca, pod opieką nauczycieli oraz członków Koła Rodzicielskiego. Uczęszczanie do prywatnych szkół tańca jest młodzieży szkolnej wzbronione.

5) W średnich szkołach zawodowych, wygasającego ustroju, opartych na podbudowie sześciu klas szkoły ogólnokształcącej, w których dotąd zabawy odbywały się w sposób znacznie odbiegający od zasad wyżej podanych, można zezwolić na urządzanie zabaw według dotychczasowych zwyczajów; należy jednak stopniowo wprowadzać w życie zasady obowiązujące wszystkie szkoły, w każdym razie z chwilą otwarcia pierwszej klasy nowego ustroju postanowienia niniejszego zarządzenia muszą być obowiązujące.

6) Niniejsze zarządzenie nie dotyczy zabaw młodzieży szkolnej nie posiadających charakteru zabaw tanecznych, a organizowanych w ramach przedsięwzięć klasowych, międzyklasowych, zrzeszeniowych i ogólno-szkolnych) jak np. św. Mikołaj, opłatek, itp.). Zabawy takie powinny się odbywać w godzinach po południowych, nie przekraczając godziny 21-ej.

III. Zarządzenie niniejsze znosi wydane dotychczas zarządzenia w sprawie tanecznych zabaw młodzieży szkolnej.

Dyrekcje (Kierownictwa) szkół poinformują opieki rodzicielskie o treści powyższego zarządzenia i zwrócą im uwagę na konieczność współdziałania w jego wykonaniu.

Minister:
(—) **W. Świętosławski.**

9.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa.

OKÓLNIK Nr 2

z dnia 11 stycznia 1937 r. (II Pr-216/37)

w sprawie nauczania fizyki w klasie IV gimnazjum według nowego ustroju.

Ze względu na trudności, nasuwające się przy wykonaniu nowego programu fizyki w klasie IV gimnazjum, ustalam następujące wskazania:

A. Rozkład czasu.

Materiał nauczania powinien być rozłożony najwyżej na 32 tygodnie (reszta czasu pozostaje na powtórzenia ogólniejsze i przypadki nieprzewidziane, powodujące stratę lekcyj). W tym czasie musi być opracowany cały materiał nauczania, rozłożony na trzy główne działy. Rozporządzalne godziny zaleca się podzielić pomiędzy te trzy działy w sposób następujący:

a) nauka o siłach, pracy i ruchu — 44 godz. (czyli 11 tyg. pracy);

b) o prądzie elektrycznym — 64 godz. (czyli 16 tyg. pracy;

c) o świetle — 20 godz. (czyli 5 tyg. pracy).

W tych ramach należy rozplanować pracę szczegółowiej, licząc się z koniecznością równomiernego ujmowania poszczególnych fragmentów programu, oraz warunkami miejscowymi (zaopatrzenie pracowni i t. p.).

B. Ćwiczenia uczniowskie w klasie IV.

1. Wskazania ogólne.

Obszerny materiał nauczania w klasie IV zmusza do bardzo oględnego rozporządzania czasem. W granicach, ustalonych dla poszczególnych działów, musi się mieścić opracowanie zasadniczych zagadnień wraz z ugruntowaniem nabytych wiadomości i kontrolą postępów uczniów. Jakkolwiek opracowanie nowego materiału winno się odbywać w miarę możności drogą laboratoryjną, ćwiczenia uczniowskie, których wykonanie wymaga dłuższego czasu (1 godzina do 2 godzin), należy stosować z umiarem i — wobec braku czasu — zastępować mniej konieczne przez demonstracje nauczyciela. Wykaz poniższy obejmuje najważniejsze tematy dłuższych ćwiczeń uczniowskich; w przeciętnych warunkach nauczania wszystkie te ćwiczenia powinny być wykonane przez uczniów t. zw. równym frontem. W gimnazjach, w których warunki nauczania są korzystniejsze, liczbę ćwiczeń tego typu można powiększyć, nigdy jednak nie powinno się to dziać kosztem gruntowności pracy i wartości jej wyników.

Oprócz ćwiczeń, podanych w spisie, uczniowie będą oczywiście wykonywali krótsze doświadczenia i proste pomiary, które również mogą być zaliczone do ćwiczeń (w obszerniejszym znaczeniu tego słowa).

Zwraca się przy tym uwagę, że program nauki w gimnazjum nie usztywnia bezwzględnie charakteru lekcyj ćwiczeniowych, mówiąc wyraźnie na str. 295, że „na lekcjach tych nauczyciel może, w miarę potrzeby, poza ćwiczeniami i ich bezpośrednim omówieniem, wprowadzać tematy ogólniejsze i rozpatrywać je z ćwiczącą się grupą. W związku z tym nauczyciel może zużytkować niekiedy na takie rozwiązania, a także na doświadczenia pokazowe, nawet całą godzinę „ćwiczeniową“, jeżeli to jest uzasadnione bądź trudnościami w wyczerpaniu materiału, bądź brakiem w urządzeniach laboratoryjnych.

2. Wykaz najważniejszych ćwiczeń uczniowskich.

Część I. O siłach, pracy i ruchu.

1. Cechowanie dynamometru.
2. Składanie i rozkładanie sił.
3. Dźwignia jednostronna i dwustronna.
4. Bloki: nieruchomy i ruchomy. Wielokrążek (kluba).
5. Równia pochyła.
6. Równość pracy na maszynach prostych.
7. Tarcie.
8. Spadanie ciał (zależność drogi od czasu).
9. Rzuty (poziomy i ukośny).
10. Mechaniczny równoważnik ciepła.
11. Ruch wahadłowy i inne ruchy drgające.
12. Rezonans (mechaniczny i akustyczny).

Część II. O prądzie elektrycznym.

13. Ćwiczenia wstępne z prądem (objawy cieplne, magnetyczne, chemiczne).
14. Zjawiska elektrochemiczne (elektroliza) — jakościowo.
15. Woltometr miedziowy (ilościowo).
16. Cieplne objawy prądu: pomiar pracy prądu.
17. Zależność natężenia prądu od napięcia (opór elektr.).
18. Zależność oporu od długości, przekroju poprzecznego i rodzaju przewodnika.
19. Łączenie ogniw i przewodów.
20. Ćwiczenia wstępne z elektromagnesem i magnesem.
21. Instalacja dzwonkowa (ćwiczenia montażowe).
22. Zasadnicze doświadczenia na wzbudzanie prądów indukcyjnych.

Część III. O świetle.

23. Odbicie światła (zwierciadło płaskie).
24. Załamanie światła.
25. Soczewki.

26. Przyrządy optyczne (zestawienie lunety i mikroskopu).

C. Sposób użycia podręczników dla klasy IV.

Wyczerpanie materiału nauczania w klasie IV może być w dużym stopniu utrudnione przez niewłaściwe posługiwanie się podręcznikiem, a zwłaszcza przez zbyt niewolnicze trzymanie się tekstu bez uwzględnienia tej okoliczności, że nie wszystkie ustępy są przeznaczone do opracowania w klasie, że niektóre można włączyć do zakresu domowej lektury ucznia, że liczne ćwiczenia i zastosowania techniczne są podane do wyboru i t. d.

W szczególności należy pamiętać, że nie wszystkie doświadczenia, które mogłyby być stosowane jako **ćwiczenia** uczniowskie (nawet gdy podręcznik wyraźnie je tak oznacza), muszą być przerabiane w tej formie. Przy wyborze w tym względzie należy się kierować wykazem, podanym powyżej w dziale B.

Ćwiczenia, opisane w podręcznikach, a nie wymienione w tym wykazie, mogą wystąpić m. in. jako demonstracje nauczyciela. Jeżeli podręcznik podaje kilka doświadczeń (pokazów, lub ćwiczeń) na dany temat, nauczyciel wybiera te, które w danych warunkach uważa za najbardziej odpowiednie.

Zastosowania podane w programie jako obowiązujące bez wyboru:

a) zasada unoszenia się latawca i samolotu;

b) silniki parowe i spalinowe;

c) instalacja oświetleniowa;

d) zasada mikrofonu i telefonu;

e) detektor kryształowy;

f) właściwości optyczne oka; okulary — powinny być opracowane na lekcjach; pozostałe zastosowania, podane jako obowiązujące bez wyboru, nadają się do samodzielnego opracowania przez uczniów przy pomocy podręcznika (w domu), przy czym będzie niezbędne sprawdzanie przez nauczyciela na lekcji nabytych przez uczniów wiadomości, oraz pożądane w miarę możności uzupełnianie tych wiadomości, również na lekcji.

W zasadzie należy opracowywać tak samo (t. j. przy pomocy podręcznika w domu i t. d.) wybrane tematy spośród „przykładów zastosowań do wyboru". Jednakże przy wielkim braku czasu liczbę tych zastosowań (wybranych) można bardzo znacznie ograniczyć.

Oprócz tekstu, odpowiadającego ściśle programowi, podręczniki zawierają również pewne miejsca, **wykraczające poza program** a zamieszczone dla warunków szczególnie korzystnych, kiedy byłoby możliwe pewne rozszerzenie treści i podniesienie poziomu, lub też przeznaczone dla uczniów, wyjątkowo interesujących się fizyką. Tematy te w nauczaniu zbiorowym można oczywiście pomijać.

M i n i s t e r

(—) **W. Świętosławski.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr O. P. III-156/1. Katowice, dnia 18 I. 1936 r.

Do
Dyrekcyj Państwowych, Komunalnych, Prywatnych Gimnazjów Ogólnokształcących z polskim jęz. nauczania
w Województwie Śląskim.

do wiadomości i zastosowania.

Z a W o j e w o d ę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

10.

M i n i s t e r
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
W a r s z a w a.

O K Ó L N I K Nr 5

z dnia 19 stycznia 1937 r. (I. Praw-1021/13/36)

o zwalnianiu od opłat w postępowaniu administracyjnym osób ubogich oraz osób, wnoszących skargi i zażalenia na działalność urzędników i urzędów.

Pan Prezes Rady Ministrów okólnikiem Nr 71 z dnia 19 grudnia 1936 r. (Nr 118-57/1) wyjaśnił co następuje:

Do urzędów administracji rządowej wpływa wiele próśb o pracę i zapomogi. Niektóre urzędy obciążają osoby wnoszące takie prośby kosztami związanymi z ich załatwianiem w szczególności także opłatami za doręczanie odpowiedzi. Postępowanie takie nie może mieć miejsca w stosunku do osób pozostających bez środków do życia. Osoby te powinny być zwalniane od ponoszenia wspomnianych kosztów zgodnie z obowiązującymi w tej mierze przepisami (art. 107 ust. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 341 — w postępowaniu opartym na tym rozporządzeniu).

Również nie może mieć miejsca pociąganie osób, wnoszących uzasadnione skargi i zażalenia na działalność urzędów i urzędników, do ponoszenia kosztów postępowania. Załatwianie tego rodzaju skarg i zażaleń leży przede wszystkim w interesie publicznym. Stąd koszty postępowania w szczególności również koszty doręczania pism związanych z załatwieniem nie ma ponosić wnoszący, lecz władza względnie osoby winne wykroczeń służbowych (§ 29 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 października 1932 r. Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 790).

Podając treść powyższego okólnika do wiadomości polecam stosowanie zasad w nim ustalonych.

M i n i s t e r:
(—) **W. Świętosławski.**

11.

Minister Spraw Wewnętrznych
Warszawa.

OKÓLNIK Nr. 78
z dnia 8 października 1936 r.
o prostowaniu skażonej pisowni nazwisk.
(Nr. AC. 26-a-20-3).

Do
P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Starostów.

A. Uwagi wstępne.

Jest faktem powszechnie znanym, że urzędnicy stanu cywilnego państw zaborczych, czy to pomyłkowo, z powodu nieznajomości zasad pisowni polskiej, czy też w imię świadomie uprawianej polityki wynaradawiającej, wpisywali częstokroć w prowadzonych przez się rejestrach nazwiska rdzennie polskie w formie skażonej np.: Gonschorowsky (Gonschorowski lub Gonsorowski) zamiast Gąsiorowski, Krol zamiast Król, Gorodyskij zamiast Horodyski i t. p.

Z uwagi na zasadnicze znaczenie aktu stanu cywilnego, jako podstawy, na której opierają się wszelkie późniejsze dokumenty urzędowe i prywatne zniekształcenia bądź błędy raz dopuszczone mściły się i mszczą jeszcze dotychczas na dziedzicach danego nazwiska.

Stwierdzono, że istnieje w Państwie liczna jeszcze rzesza pokrzywdzonych w ten sposób jednostek, które z istniejących możliwości naprawienia wyrządzonej bezpośrednio im samym bądź też pośrednio przodkom ich krzywdy, dotychczas nie skorzystały.

Naturalną dążność do odzyskania prawidłowej pisowni nazwiska rodowego hamuje w znakomitej większości przypadków nieznajomość obowiązujących w danym zakresie przepisów bądź też obawa przed uciążliwym i kosztownym postępowaniem.

Chcąc przyjść zainteresowanym z jaknajwydatniejszą w tym względzie pomocą, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych po porozumieniu z zainteresowanymi Ministerstwami zarządza wprowadzenie do i tak uproszczonego już w omawianej dziedzinie trybu postępowania sprostowawczego dalszych jeszcze, po myśli wyrażonych poniżej zasad, udogodnień.

B. Zasady ogólne.

I. Przywrócenie prawidłowej pisowni nazwiska osiąga się w drodze sprostowania odpowiedniego aktu stanu cywilnego, nie zaś w trybie, przewidzianym dla zmiany nazwisk.

II. Sprostowaniu podlegają wyłącznie skażone, w rozumieniu ust. 1 niniejszego okólnika, a więc w sposób nie nastręczający wątpliwości, nazwiska rdzennie polskie.

III. Sprostowanie przeprowadza się na obszarze całego Państwa w trybie skróconego i przyśpieszonego postępowania administracyjnego (por. niż. pkt. C II, III i IV) bądź sądowego (por. niż. C I).

IV. W postępowaniu administracyjnym zarówno podanie o sprostowanie zgłoszone do władzy administracji ogólnej, jak również decyzja władzy tej, zezwalająca na sprostowanie, wolne są od opłat stemplowych na mocy art. 142 pkt. (1) oraz art. 160 pkt. (1) ustawy o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 404 z 1935 r.).

W postępowaniu sądowym szczegółowe zasady z zakresu zwalniania od kosztów sądowych podano niżej pod pkt. C I a) i b).

V. Podania o sprostowania mogą:

1) obejmować prośbę indywidualną osoby zainteresowanej, albo w zbiegu większej ilości zainteresowanych, urodzonych na obszarze jednego i tego samego okręgu administracyjnego (sądowego),
2) nosić charakter prośby zbiorowej, wreszcie w obu wymienionych wyżej przypadkach,
3) zgłaszane być bądź:
   a) przez interesowanych bezpośrednio, bądź też
   b) za zgodą ich na wniosek władzy (urzędu).

VI. W podaniu powołać należy fakt skażenia pisowni nazwiska, dołączając uzyskany bądź na wniosek strony bądź z urzędu na wniosek władzy wyciąg (świadectwo) z podlegającego sprostowaniu aktu urodzenia ewent. należycie uwierzytelniony odpis takiego wyciągu.

W przypadkach, w których by dołączenie omawianego wyciągu (odpisu wyciągu) połączone było z pewnymi trudnościami i wpływać mogło na zwłokę w załatwieniu sprawy, poprzestać można na ścisłym podaniu daty urodzenia strony (stron) oraz siedziby urzędu (urzędnika) stanu cywilnego, w którego obrębie podlegający sprostowaniu akt (akty) urodzenia sporządzono.

Ilekroć wszakże ma w danej sprawie zastosowanie tryb postępowania sądowy, t. j. ilekroć sprostowanie nastąpić ma na obszarze mocy obo-

wiązującej K. C. P. z 1825 r. (por. niż. pkt. C I a) i b)), dołączenie do podania wyciągu (odpisu wyciągu) jest rzeczą niezbędną.

VII. Podanie o sprostowanie nazwiska osoby płci męskiej, pozostającej w związku małżeńskim, objąć powinno nie tylko prośbę o sprostowanie aktu jej urodzenia, ale również aktu ślubu i ewent. aktów urodzenia nieletnich dzieci.

VIII. W przypadkach, w których zniekształcenie nazwiska znalazło wyraz nie tylko w aktach stanu cywilnego proszącego, ale również w aktach stanu cywilnego jego pełnoletnich dzieci, rodziców, rodzeństwa lub innych, noszących to samo nazwisko, krewnych, — rzeczą proszącego jest przedstawić krewnym tym, w imię wspólnego i dobrze zrozumiałego interesu ujednostajnienia nazwiska rodowego, zachodzącą konieczność wyjednania i z ich strony również odpowiednich sprostowań.

IX. Władze i urzędy, które by przy sposobności czynności urzędowych ujawniły fakt posługiwania się przez osobę narodowości polskiej nazwiskiem, w rozumieniu wyżej przytoczonych uwag, skażonym, winny na okoliczność tę zwrócić uwagę danej osoby, pouczyć ją o nie nastręczających trudności sposobach przywrócenia nazwisku prawidłowej pisowni ojczystej i to nie tylko przez nią samą, ale i przez członków jej rodziny, wreszcie okazać, w granicach możności, dalszą pomoc (por. niż. pkt. X).

X. Współdziałanie z zainteresowanymi, o jakim mowa w pkt. IX, znaleźć winno szczególne zastosowanie przy czynnościach związanych ze sporządzeniem rejestrów poborowych, przy załatwianiu spraw rezerwistów i t. p.

W przypadkach tych, władze sporządzające listy poborowe oraz inne wykazy powinny w współdziałaniu swym iść dalej jeszcze, a mianowicie:

1) uzyskać od poborowego, rezerwisty bądź innego zainteresowanego, którego nazwisko uległo skażeniu, piśmienne wyrażenie zgody zarówno na sprostowanie nazwiska, jak i na pośredniczenie w sprawie tego sprostowania,

2) zestawić wykazy zainteresowanych, którzy w sposób wyżej w niniejszym punkcie wymieniony (pkt. 1) oświadczenie woli złożyli, — wreszcie

3) zarówno zgłoszenia indywidualne, jak i tylko co wspomniane wykazy, zestawione wedle okręgów administracyjnych (sądowych), właściwych ze względu na miejsce sporządzenia aktu podlegającego sprostowaniu, przesłać w charakterze wniosku z urzędu do odpowiednich zarządzeń władzom do sprostowania powołanym (por. niż. pkt. C).

XI. Współdziałanie, o jakim mowa w pkt. IX i X, nie może, oczywiście, posiadać cech wywierania na stronę jakiegokolwiek przymusu.

C. Zasady szczegółowe (tryb postępowania).

I. Obszar mocy obowiązującej K. C. P. z 1825 r. (województwa środkowe).

Tryb postępowania sądowy.

Podstawę prawną stanowi art. 140 i następ. K. C. P. oraz utrzymane w mocy postanowieniem artykułu XVII pkt. 12 przepisów z dnia 29. XI. 1930 r. wprowadzających K. P. C. (Dz. U. R. P. Nr 83, poz. 652) postanowienia art. 1647 i nast. U. P. C. z 1864 r.

Okoliczność, że na obszarze tym w znakomitej większości przypadków rejestracja stanu cywilnego osób narodowości polskiej prowadzona była zawsze przez urzędników — Polaków, sprawia, iż fakty wpisywania nazwisk polskich w formie skażonej zaliczyć tu niewątpliwie należy do wyjątkowych (Chełmszczyzna).

W nielicznych z natury rzeczy przypadkach tego rodzaju zastosowanie ma następujący tryb postępowania:

1) podania stron zgłaszane bezpośrednio przez zainteresowanych (por. wyż. pkt. B V 3 a) wnosić należy do sądu okręgowego właściwego ze względu na miejsce położenia księgi, obejmującej akt, podlegający sprostowaniu, przy czym strona może wyjednać zwolnienie od kosztów postępowania na ogólnych zasadach prawa ubogich,

2) te same podania natomiast, ilekroć, korzystając z przysługującego prawa, strona zgłosi je za pośrednictwem władzy (por. wyż. pkt. B V 3 b) oraz pkt. B X, władza ta kierować winna do dalszych zarządzeń właściwego w rozumieniu punktu poprzedniego 1) prokuratora sądu okręgowego, przy czym te ostatnie podania korzystają z ogólnego zwolnienia od opłat sądowych na równi z innymi zgłaszanymi w interesie publicznym wnioskami z urzędu.

II. Obszar mocy obowiązującej ustawy z dnia 6 lutego 1875 r. o urzędowym stwierdzaniu stanu cywilnego (Dz. U. Rzeszy Nr 4, str. 23 i nast.) (województwa zachodnie).

Tryb postępowania administracyjny.

Podstawę prawną stanowi § 18 obwieszczenia z dnia 25 marca 1899 r. w sprawie przepisów wykonawczych do wyżej powołanej ustawy z dnia 6 lutego 1875 r. (Dz. U. Rzeszy str. 225), a nadto na obszarze górnośląskiej części województwa ślą-

skiego pkt. 5 w związku z pkt. 2 ustępu XVI protokółu końcowego do konwencji genewskiej z dnia 15 maja 1922 r. oraz pkt. 1 okólnika Wojewody śląskiego Nr 11 z dnia 30 kwietnia 1933 r.

Podania kierować należy do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

III. Obszar mocy obowiązującej K. C. z 1811 r. (województwa południowe).

Tryb postępowania administracyjny.

Podstawa prawna — pkt. 2 dekretu gub. z dnia 21 października 1836 r. l. 58446 (zb. ust. prow. t. 18, Nr 159).

Podania kierować należy do powiatowej władzy administracji ogólnej.

IV. Obszar mocy obowiązującej „zbioru praw" (województwa wschodnie).

Materialnych przepisów w zakresie prostowania aktów stanu cywilnego — brak.

Podania kierować należy do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, która z powołaniem się na niniejsze zarządzenie przeprowadzi sprostowanie za pośrednictwem właściwych Konsystorzy.

D. **Pisownia imion.**

Przechodząc z kolei do pokrewnego zagadnienia, dotyczącego pisowni imion, Ministerstwo zwraca uwagę, że w rejestrach poborowych i t. p. spisach urzędowych, imię każdej jednostki podawane być winno, zgodnie z zasadami art. 1 ustawy z dnia 31 lipca 1934 r. o języku państwowym i języku urzędowania państwowych i samorządowych władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr 73, poz. 724), z reguły w pisowni polskiej. Chociażby więc nawet w akcie urodzenia danej osoby imię jej wyrażone było w pisowni obcej np. Ioannes, Sigismundus, Adalbert, Georg, Grigorius (Hryńko), Nykola i t. p.. — w omawianych rejestrach pisać należy odpowiednio: Jan, Zygmunt, Wojciech, Jerzy, Grzegorz, Mikołaj i t. p.

W przypadkach wszakże, w których by do czasu wydania urzędowego wykazu imion obcych w transkrypcji polskiej, przytoczona wyżej zasada tłumaczenia imion nastręczyć mogła w praktyce z punktu widzenia ścisłej wierności przekładu, jakiekolwiek wątpliwości, należy każdorazowo, z natury rzeczy przede wszystkim więc w stosunku do osób narodowości niepolskiej uwydatniać na sporządzanym spisie, w formie uwagi nawiasowej, obok wyrażonego na pierwszym miejscu odpowiednika polskiego danego imienia pisownię tegoż imienia, ściśle według jego brzmienia, przytoczonego w akcie urodzenia.

Omawiana zasada tłumaczenia imion nie ma oczywiście zastosowania do imion stanowiących właściwość szczególną danej grupy etnicznej, np. Woodrow, Oliver, Knut, Wolfgang, Igor, Trofim, Abraham, Sender, Zysia i t. p., które jako takie z istoty swej tłumaczeniu nie ulegają.

(—) **Kawecki**
Podsekretarz Stanu.

12.

Przedruk z Mon. Pol. Nr. 265 z dnia 13 listopada 1936 r. poz. 474.

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU
z dnia 27 października 1936 r.
L. D. IV. 25857/3/36

o zaświadczeniach, służących za podstawę do zwolnienia od cła przedmiotów pokazowych i pomocy naukowych.

Do
wszystkich Dyrekcyj Ceł, Urzędów Celnych oraz Inspektoratu Ceł w Gdańsku.

W związku z postanowieniami § 16 do p. 11 przepisów wykonawczych z dnia 9 października 1934 r. do prawa celnego (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 820) o zwalnianiu od cła przedmiotów pokazowych i pomocy naukowych, sprowadzanych z zagranicy przez instytucje naukowe oraz szkoły i zakłady naukowe i wychowawcze, Ministerstwo Skarbu podaje w załączniku do niniejszego wzór zaświadczeń, na których podstawie mogą być zwalniane od cła tego rodzaju przedmioty.

Według załączonego wzoru będą zatem wystawiane zaświadczenia:

1) dla wyższych zakładów naukowych — przez Rektoraty Szkół Akademickich;

2) dla niższych i średnich szkół oraz zakładów naukowych i wychowawczych — przez Kuratoria Okręgów Szkolnych, Liceum Krzemienieckie, Urząd Wojewódzki Śląski, Wydział Nauki, Sztuki i Oświecenia Publicznego Senatu W. M. Gdańska;

3) dla instytucyj naukowych i zakładów naukowo - badawczych, które są uprawnione do korzystania ze zwolnienia od cła, a których spis jest ogłaszany w Monitorze Polskim (vide Monitor Polski Nr. 250 p. 316 z 1934 r. i Nr. 86, poz. 167 z 1936 r.; Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 31/1934 i Nr. 10/1936) — przez zarządy tych instytucyj.

Zaznacza się, że przesyłki z przedmiotami pokazowymi i pomocami naukowymi, o których mowa, jak też dotyczące faktury, będą nadchodziły z zagranicy bezpośrednio pod adresem szkoły, instytucji lub zakładu naukowego, zamawiającego przedmioty, a nie pod adresem firmy handlowej pośredniczącej, chociażby takie pośrednictwo miało miejsce.

Równocześnie uchyla się zarządzenie z dnia 20 stycznia 1936 r. L. D. IV. 35076/1/36 dotyczące omawianej sprawy.

Dyrektor Departamentu:
(—) **St. Fr. Królikowski.**

Załącznik do okólnika L. D. IV. 25857/3/36.

....

nazwa instytucji wystawiającej zaświadczenie

....

miejscowość dnia

ZAŚWIADCZENIE

Na podstawie § 16 do p. 11 przepisów wykonawczych z dnia 9 października 1934 r. do prawa celnego (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 820) ....

....

(nazwa instytucji wystawiającej zaświadczenie)

zaświadcza niniejszym, że poniżej wyszczególnione przedmioty pokazowe*) i pomoce naukowe *) sprowadzane przez...

(nazwa instytucji sprowadzającej)

od firmy...

(nazwa i siedziba firmy zagranicznej, w której dokonano zakupu)

za pośrednictwem *)...

(nazwa i siedziba firmy pośredniczącej)

mają służyć do celów naukowych (naukowo-doświadczalnych) wymienionej instytucji sprowadzającej i będą zapisane do księgi inwentarza tej instytucji pod Nr............................ **).

Znaki i numery	Rodzaj opakowania	Ilość sztuk	Nazwa towaru	Waga w kg		UWAGI
				brutto	netto	

Uwaga 1. Przy odprawie celnej wraz z zaświadczeniem należy przedstawić urzędowi celnemu fakturę firmy zagranicznej, u której dokonano zakupu.

Uwaga 2. Przy sprowadzaniu maszyn i narzędzi rzemieślniczych należy podać w rubryce „uwagi" datę i Nr. pisma Ministerstwa Przemysłu i Handlu, wyrażającego zgodę na wolny od cła przywóz.

M. P. **Podpis**...

(kierownika instytucji wystawiającej zaświadczenie)

*) niepotrzebne skreślić.

**) o ile chodzi o odczynniki i tym podobne szybko psujące się artykuły — podawanie Nr. księgi inwentarza nie jest wymagane.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr O. P. I-34/2

Katowice, dnia 20 stycznia 1937 r.

Urząd Wojewódzki Śląski podając do wiadomości i stosowania powyższy okólnik przypomina równocześnie postanowienia Ministerstwa Skarbu z dnia 27. VIII. 1935 r. w sprawie zwolnień od cła zamieszczone w Gazecie Urzędowej Wojew. Śl. Dział Administracji Szkolnej Nr 11, poz. 160 z roku 1935.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. M. Gajer,**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

13.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr O. P. I. 20/1. Katowice, dnia 8 stycznia 1937 r.

OKÓLNIK
o nauce religii mojżeszowej w publicznych szkołach powszechnych.

Urząd Wojewódzki Śląski, Wydział Oświecenia Publicznego przypomina, że zgodnie z obowiązującym obecnie a zatwierdzonym rozporządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia 29 kwietnia 1928 r. Nr I. 6382/28 programem nauki religii mojżeszowej w szkołach powszechnych można — zależnie od decyzji Inspektora Szkolnego — dodać, poczynając od klasy II, do nauki religii 2 godziny tygodniowo na lekturę Pisma św. w języku hebrajskim tylko wtedy, gdy to nie spowoduje żadnego obciążenia tymczasowego. Ewentualne wydatki związane z przeznaczonymi na ten cel godzinami dodatkowymi mają ponosić wyłącznie zainteresowane gminy wyznaniowe żydowskie, jeśli zarządy tych gmin wyrażą na to swą zgodę.

Pokrywanie tych wydatków z kredytów przeznaczonych na godziny nadliczbowe jest niedopuszczalne i jeśliby gdziekolwiek miało miejsce, winno natychmiast ustać.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

14.

WOJEWODA ŚLĄSKI.

OKÓLNIK Nr 16
z dnia 30 grudnia 1936 r. Nr P. O. 1/44
w sprawie postępowania przy przekazywaniu do zakładów wychowawczych dzieci głuchoniemych i ociemniałych.

Celem uregulowania postępowania w sprawie przekazywania do zakładów wychowawczych dzieci ociemniałych i głuchoniemych, zgodnie ze względami celowości oraz dla rozgraniczenia w związku z tym obowiązku władz szkolnych i opiekuńczych, zarządzam co następuje:

I. Odnośnie do górnośląskiej części województwa.

1) Dzieci głuchonieme i ociemniałe winny być zgłaszane równocześnie z dziećmi normalnymi do wpisów w właściwej publicznej szkole powszechnej w 6 roku życia z tym, że skierowanie ich do szkoły specjalnej nastąpi w 7 roku życia.

Wydział Oświecenia Publicznego umieści w obwieszczeniu o wpisach odpowiednią adnotację.

2) Kierownicy szkół na podstawie dokonanych w związku z powyższym zgłoszeń, sporządzają spisy dzieci głuchoniemych i ociemniałych i przedkładają je do dnia 5 czerwca Inspektoratowi Szkolnemu.

3) Inspektorat Szkolny sporządza ogólny wykaz dzieci z całego obwodu szkolnego i przesyła go właściwemu lekarzowi powiatowemu w terminie do 30 czerwca.

4) Lekarz powiatowy w terminie do 1 grudnia uskuteczni zbadanie dzieci wymienionych w wykazie, zakwalifikuje je do jednego z zakładów specjalnych, oraz jeden egzemplarz spisu zakwalifikowanych w powiecie dzieci prześle Inspektoratowi Szkolnemu, drugi zaś Wydziałowi Powiatowemu (Magistratowi miasta wydzielonego).

5) Inspektorat Szkolny, na podstawie otrzymanych od lekarza powiatowego spisów zakwalifikowanych dzieci, zawiadamia rodziców o przydzieleniu ich dziecka do jednego z zakładów specjalnych, przy czym na zawiadomieniu zamieści klauzulę odwoławczą do Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Oświecenia Publicznego).

Na podstawie uprawomocnionych decyzyj Inspektorat Szkolny sporządzi spis dzieci zakwalifikowanych do szkół specjalnych i prześle go w terminie do 1 maja w dwóch egzemplarzach Urzędowi Wojewódzkiemu (Wydz. PO. i OP).

6) Wydziały Powiatowe (Magistraty miast wydzielonych) na podstawie otrzymanych przez lekarza powiatowego spisów wymienionych w pkt. 4, przeprowadzą dochodzenie co do stosunków majątkowych rodziców pod kątem widzenia, czy koszty utrzymania dziecka w zakładzie mogą sami pokrywać w całości lub częściowo czy też pokrycie ich winno nastąpić z funduszów publicznych. Wynik dochodzeń prześlą Wydziały Powiatowe (Magistraty) zbiorowo wedle przyległego załącznika Urzędowi Wojewódzkiemu (Wydział P. O.) w terminie do 31 maja.

7) Urząd Wojewódzki (Wydział P. O.) na podstawie otrzymanych wykazów z Wydziału Powiatowego (Magistratu miasta wydzielonego) oraz Inspektoratu Szkolnego, wyda decyzję o przyjęciu dziecka do zakładu, powiadamiając równocześnie o niej rodziców względnie opiekunów, właściwy związek samorządowy, Inspektorat Szkolny oraz właściwy zakład. Czynność ta winna być ukończona do 15 sierpnia.

8) Obowiązkiem Inspektoratu Szkolnego będzie czuwać nad tym, aby dzieci, co do których zapadła decyzja obowiązku szkolnego, uczyniły zadość temu obowiązkowi oraz dopilnowania, aby dzieci zostały odstawione do właściwych zakładów w wyznaczonym terminie i czasie.

II. Odnośnie do cieszyńskiej części województwa.

Na obszarze cieszyńskiej części województwa śląskiego należy stosować analogiczne postępowanie z koniecznymi zmianami, wynikającymi z odrębnego stanu prawnego.

W szczególności więc obowiązki wydziałów powiatowych przechodzą na starostów. Postępowanie z urzędu w sprawie ustalenia obowiązku szkolnego dzieci głuchoniemych i ociemniałych odpada.

Inspektorat szkolny zamieszcza dzieci w wykazie, o którym mowa w p. 3 na podstawie indywidualnych prośb rodziców wzgl. opiekunów o umieszczenie dziecka w danym zakładzie, poczym następuje dalsze postępowanie rozszerzone do pp. 4—7.

III. Prawa przedłużenia obowiązku szkolnego.

Decyzje o przedłużenie obowiązku szkolnego wydaje na wniosek dyrektora zakładu właściwy inspektor szkolny. Odwołanie przeciwko tej decyzji przysługuje rodzicom wzgl. opiekunom do Urzędu Wojewódzkiego, Wydział Oświecenia Publicznego, w terminie dwutygodniowym. Postępowanie to winno być ukończone do dnia 1 czerwca każdego roku. Do tego terminu Inspektorat Szkolny przedkłada Urzędowi Wojewódzkiemu, Wydział Pracy i Opieki, imienny spis dzieci, co do których władze szkolne prawomocnie orzekły przedłużenie obowiązku szkolenia. Urząd Wojewódzki, Wydział P. O., wyda decyzję o ponownym przyjęciu dziecka do szkoły powiadamiając o niej Inspektorat Szkolny oraz właściwy zakład i rodziców wzgl. opiekunów dziecka.

WOJEWODA ŚLĄSKI:
(—) Dr. Grażyński.

WYKAZ
dzieci ociemniałych podlegających obowiązkowi szkolnemu

w roku szkolnym ....

gminy — powiatu ....

1	2	3	4	5	6	7
L. p.	Nazwisko i imię	Data i miejsce urodzenia	Słabo widzące, ociemn.	Imiona nazwisko i miejsce zam. rodziców oraz zawód ojca	Stosunki majątkowe i dochodowe rodziny (zapodać szczegółowo ścisłe dane)	Uwagi

WYKAZ
dzieci głuchoniemych podlegających obowiązkowi szkolnemu

w roku szkolnym ....

gminy — powiatu ....

1	2	3	4	5	6	7
L. p.	Nazwisko i imię	Data i miejsce urodzenia	Głuche, nieme, głuchon.	Imiona, nazwisko i miejsce zam. rodziców oraz zawód ojca	Stosunki majątkowe i dochodowe rodziny (zapodać szczegółowo ścisłe dane)	Uwagi

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. III-131/I/2.

15.

Katowice, dnia 19 stycznia 1937 r.

W sprawie zmiany dodatków służbowych dla kierowników szkół powszechnych.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego wprowadza następujące zmiany i uzupełnienia w rozporządzeniu z dnia 23 grudnia 1935 r. Nr O. P. III-141/I/28 (Gazeta Urz. Wojew. Śl. — Dział Adm. Szk. Nr 1 ex 1936 poz. 6) w sprawie dodatków służbowych dla kierowników szkół powszechnych, z ważnością od dnia 1 września 1936 r. aż do czasu wprowadzenia w życie organizacji szkolnictwa powszechnego według zasad ustawy o ustroju szkolnictwa z dnia 11 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389).

A. Szkoły stopnia III.

L. p.	Obwód szkolny	Miejscowość	Zmiany zamiast	Zmiany dodać
13.	Chorzów	Piekary Śl.		szkoła VII.
„	„	Świętochłowice		„ V.
14.	Cieszyn	Wisła		„ IV.
		Katowice	szkoła X. mn.	skreślić
„	Katowice	„		szkoła XXIX
„	Pszczyna	Borowa Wieś		„
„	„	Imielin	szkoła	„ I.
„	„	„		„ II.
„	„	Piotrowice	„	„ I.
„	„	„		„ II.
„	„	Pszczyna		„ II.
15.	Tarnowskie Góry	Radzionków	V.	„ V. mniej.
„	„ „	„		„ VI.
„	„ „	Tarnowskie Góry	III. mn.	szkoła III.
„	„ „	„ „	V.	„ V mniej.

B. Szkoły stopnia II.

L. p.	Obwód szkolny	Miejscowość	Zmiany zamiast	Zmiany dodać
15.	Bielsko	Kamienica	mniejsz.	skreślić
„	„	Świętoszówka		szkoła
„	Chorzów	Piekary Śl.	mniejsz.	szkoła V. mniejsz.
„	Cieszyn	Cieszyn	„	skreślić
„	„	Jaworzynka		szkoła I.
„	Katowice	Katowice	Nr. 29	skreślić
„	Pszczyna	Borowa Wieś		„
„	„	Hołdunów		szkoła
„	„	Pszczyna	Nr. II.	skreślić
16.	Pszczyna	Wilkowyje		szkoła
„	Tarnowskie Góry	Radzionków	mniejsz.	skreślić
„	„ „	Świerklaniec—Chechło	II.	„

C. Szkoły stopnia I.

L. p.	Obwód szkolny	Miejscowość	Zmiany zamiast	Zmiany dodać
16.	Bielsko	Kamienica		szkoła mniejsz.
„	„	Jaworze	III.	Jaworze-Nałęże II.
„	„	Świętoszówka	szk.	skreślić
„	Chorzów	Świętochłowice	szk. V.	„
„	„	„	szk. V. mniej.	„
„	Cieszyn	Cieszyn		szkoła mniejsz.
„	Katowice	Katowice	szk. XVIII. mn.	skreślić
„	„	Nowa Wieś	ew. pol.	„
17.	Pszczyna	Hołdunów	szk.	„
„	„	Pszczyna	ew. przy szk. I.	„
„	„	Wilkowyje	szk.	„
„	Rybnik	Gołkowice	szk. III.	„
„	Tarnowskie Góry	Świerklaniec II—Chechło		szkoła

16.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
Nr. GL. 85/k-5/14. Warszawa, dnia 27. IV. 1933 r.

Do
P. P. Wojewodów (wszystkich),
P. Naczelnika Urzędu dla Spraw Mniejszości w Katowicach i
P. P. Prezesów Wojew. Sądów Administr.

w sprawie wypożyczania książek z bibliotek.

Pragnąc ułatwić urzędnikom, pracującym na prowincji możność korzystania z literatury naukowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwróciło się do wszystkich większych bibliotek z zapytaniem, czy i na jakich warunkach urzędnicy urzędów prowincjonalnych, zgłaszający się bądź osobiście, bądź w drodze pisemnej mogliby z tych bibliotek korzystać.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje do wiadomości odpowiedzi, otrzymane od następujących bibliotek:

1) Książnica Miejska imienia Kopernika w Toruniu wypożycza za zwrotem kosztów przesyłki instytucjom państwowym, samorządowym, komunalnym książki na zgłoszone na piśmie żądanie i na rewers, podpisany przez osobę odpowiedzialną. Rewers powinien nosić pieczęć urzędu i podpis oryginalny.

2) Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu wysyła książki na przeciąg 4-ch tygodni na prowincję za pozwoleniem kuratorium biblioteki, udzielonym na każde dzieło lub grupę dzieł z osobna. Koszta przesyłki ponosi czytelnik. Na miejscu może każdy urzędnik państwowy czytać za opłatą 10 groszy za roczną kartę wstępu.

3) Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu: Urzędnicy prowincjonalni zamiejscowi, zgłaszający się do Biblioteki Uniwersyteckiej bądź osobiście, bądź pisemnie, mogą korzystać z jej zbiorów, stosownie do obowiązującego regulaminu bibliotecznego.

Warunki korzystania są następujące: urzędnicy etatowi płacą za korzystanie z Biblioteki (Czytelni i Wypożyczalni) 16 zł na przeciąg roku akademickiego, nieetatowi składają oprócz tego kaucję w kwocie 30 zł. Koszta sprowadzania książek z innych bibliotek, tak krajowych, jak zagranicznych oraz koszta wysyłki z Poznania do innych miejscowości ponoszą czytelnicy.

4) Biblioteka Jagiellońska w Krakowie. Urzędnicy państwowi zamiejscowi korzystają ze zbiorów Biblioteki po złożeniu kaucji w wysokości 100 zł. Wypożyczać mogą wszelkie druki, które wyszły po 1800 roku z wyjątkiem powieści, opłacając jedynie koszty opłat pocztowych.

Natomiast instytucje państwowe, zwracając się oficjalnie do Biblioteki wypożyczać mogą dzieła bez kaucji jedynie za zwrotem kosztów opłat pocztowych.

5) Biblioteka im. Wróblewskich w Wilnie. Ze zbiorów tej Biblioteki można korzystać dla celów naukowych i urzędowych codziennie (prócz niedziel i świąt) w godzinach otwarcia tymczasowej czytelni t. j. od godziny 10-tej rano do 3-ej popołudniu, lecz tylko na miejscu, stosownie do statutu Biblioteki i warunków depozytariuszy.

6) Biblioteka Uniwersytecka w Wilnie. Osoby, zamieszkałe poza Wilnem zgodnie z § 35 regulaminu użytkowego Biblioteki, mogą wypożyczać książki tylko za pośrednictwem najbliżej położonej biblioteki lub instytucji państwowych lub samorządowych, biorących na siebie odpowiedzialność za całość i zwrot we właściwym terminie wypożyczonych dzieł oraz kosztów opakowania i przesyłki.

Opłata za wypożyczanie wynosi 6 zł półrocznie (I półrocze akademickie trwa od 1. IX. — 1. III., II półrocze — od 1. III. — 1. IX.). Instytucje wypożyczające obowiązują wszystkie przepisy Regulaminu Użytkowego Biblioteki Uniwersyteckiej. Przy sprowadzaniu książek do celów ściśle urzędowych (nie np. dla prywatnego użytku urzędników) instytucje sprowadzające opłacają tylko koszta przesyłki i opakowania.

7) Biblioteka Uniwersytecka we Lwowie. Urzędnicy państwowi i samorządowi, pracujący na prowincji (w urzędach wojewódzkich, starostwach i innych) mogą korzystać ze wszystkich działów tej Biblioteki, według postanowień dotyczącego regulaminu.

Urzędnicy, pracujący we Lwowie czynić to mogą bezpośrednio osobiście po należytym wylegitymowaniu się oraz złożeniu przepisanych drobnych opłat za wypożyczenie książek.

Urzędnicy, których siedziba znajduje się poza Lwowem, mogą korzystać z księgozbioru Biblioteki tylko za pośrednictwem urzędów, w których pracują.

8) Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Lwowie pożycza dzieła jedynie w obrębie Lwowa i to na podstawie kaucji, wynoszącej od każdego tomu zł 20.

9) Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie wypożycza urzędnikom, pracującym na prowincji za pośrednictwem miejscowych bibliotek uniwersyteckich, lub miejskich publicznych.

Szef Gabinetu Ministra
(—) **Hausner,**
Dyrektor Departamentu.

powyższe pismo Urząd Wojewódzki Śląski — podaje do wiadomości.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

17.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr O. P. II-93. Katowice, dnia 12 stycznia 1937 r.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego w Katowicach rozpisuje

KONKURS

na następujące stanowiska:

kierownika publicznej szkoły powszech. Nr 2 w **Brzozowicach - Kamieniu,** w pow. świętochłowickim. (Nr. O. P. II-93/K-1.)

kierownika publicznej szkoły powszechnej w **Moszczenicy** w powiecie rybnickim. Za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę III stopnia organizacyjnego. (Nr O. P. II. 98. M/3.)

Podania należycie poparte dokumentami należy wnosić drogą służbową do Urzędu Wojew. Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego w terminie 8 tygodniowym od daty niniejszego numeru Gazety Urzędowej Wojew. Śląskiego.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

18.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr O.P. I-50/196. Katowice, dn. 4. stycznia 1937 r.

KOMUNIKAT

o akcji bezpieczeństwa i higieny pracy.

W związku z realizacją zasad bezpieczeństwa i higieny pracy Instytut Spraw Społecznych w Warszawie ul. Wilcza 1, wydaje miesięcznik p. t. „Przegląd bezpieczeństwa pracy“, którego prenumerata roczna wynosi 9 złotych.

Okazowy egzemplarz nr 6 rozesłał Instytut do wszystkich szkół zawodowych.

Ze względu na doniosłość zagadnień, którym poświęcone jest wydawnictwo, jak również z uwagi na to, że zagadnienia te są uwzględnione w programach szkolnych, pożądane jest jaknajszersze rozpowszechnienie „Przeglądu bezpieczeństwa pracy“, we wszystkich szkołach zawodowych i dokształcających zawodowych.

Równocześnie Urząd Wojewódzki zaleca do użytku szkolnego wydany przez Instytut „Kalendarz bezpieczeństwa i higieny pracy na rok 1937.“ Cena egzemplarza 50 gr, przy zakupie 50—100 egz. 40 gr, ponad 100 egz. 30 gr (bez kosztów przesyłki).

Ponadto Instytut posiada na składzie książki z zakresu bezpieczeństwa pracy oraz plakaty ostrzegawcze, które również mogą być pożyteczne przy omawianiu zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy w szkole.

O prospekty dotyczące wydawnictw książkowych i plakatów oraz w sprawie prenumeraty „Przeglądu bezpieczeństwa pracy“ i zakupu kalendarzy należy się zwracać bezpośrednio do Instytutu .

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

19.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr O. P. I-42/41. Katowice, dn. 13 stycznia 1937 r.

KOMUNIKAT

o wydawnictwie „Pamiątka po Marszałku Józefie Piłsudskim“.

W związku z komunikatem ogłoszonym w Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego — Dział Administracji Szkolnej Nr 11 z dnia 21 listopada 1936 r., poz. 250, Urząd Wojewódzki komunikuje, że Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 23 grudnia 1936 r. Nr II. W. 9455/36 uznało wydawnictwo „Pamiątka po Marszałku Józefie Piłsudskim“ za dozwolone dla bibliotek szkolnych.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

20.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr O. P. I-23/50. Katowice, dnia 9 stycznia 1937 r.

KOMUNIKAT

o wydawnictwach Okręgowego Związku Towarzystw Ogrodów Działkowych i Osiedli Województwa Śląskiego.

Nakładem Okręgowego Związku Towarzystw Ogrodów Działkowych i Osiedli Województwa Śląskiego w Katowicach kol. im. Prezydenta Mościckiego ukazał się „Kalendarz Działkowca“ na rok 1937 zawierający praktyczne rady, wskazówki i opisy dotyczące sadownictwa, ogrodnictwa oraz hodowli kur i królików.

Ponadto wydał Związek kolorowe tablice owoców, specjalnie polecanych na terenie Górnego Śląska.

Tak tablice jak i kalendarz stanowić mogą pomoc w prowadzeniu ogrodów szkolnych i w nauce gospodarstwa domowego, przyrody i pomologii, wobec czego Urząd Wojewódzki zaleca te wydawnictwa do bibliotek szkolnych.

Cena 1 egzempl. „Kalendarza Działkowca“ w oprawie płóciennej wynosi 1,50 zł w oprawie kartonowanej 1,25 zł.

Cena 1 tablicy pomologicznej wynosi 0,50 zł.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

21.

ORGANIZACJA SZKÓŁ.

Wykaz szkół prywatnych, które w roku szkolnym 1936/37 posiadają prawa szkół państwowych, ogłoszony w Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z dnia 28 sierpnia 1936 r. Nr 8, poz. 153, uzupełnia się i zmienia, jak następuje:

2) dodaje się na str. 195, w dziale B. Prywatne Seminaria Ochroniarskie, nową pozycję: „Województwo Śląskie, Bielsko, Pryw. Semin. Ochroniarskie SS. de Notre Dame — niepełne prawa“ (Nr II S-5911/36).

22.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr O. P. I. 40/2. Katowice, dnia 16 stycznia 1937 r.

KOMUNIKAT
w sprawie filmu p. t. „Romeo i Julia“.

Urząd Wojewódzki komunikuje, że Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poleca uwadze film p. t. „Romeo i Julia“, jako zasługujący na obejrzenie przez młodzież szkolną dwu ostatnich klas szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych.

Za Wojewodę:
(—) **Dr T. Strzembosz,**
Radca.

23.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr O. P. I-40/4. Katowice, dnia 27 stycznia 1937 r.

KOMUNIKAT
o filmie p. t. „Jak wam się podoba“.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego komunikuje, że Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poleca uwadze film p. t. „Jak wam się podoba“, osnuty na tle komedii Szekspira, jako zasługujący na obejrzenie przez młodzież szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Miecz. Gajer,**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

24.

KOMUNIKAT
o czasopiśmie „Baczność“.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę dyrekcyj i nauczycieli zawodowych szkół przemysłowych na czasopismo „Baczność“, poświęcone popularyzacji zagadnień bezpieczeństwa i higieny w życiu codziennym i w pracy.

Redakcja mieści się w Warszawie przy ulicy Żórawiej 30 m. 8. (Nr. PU-I-11/36).

25.

KOMUNIKAT
w sprawie narybku węgorza.

Wielkopolskie i Pomorskie Towarzystwo Rybackie, działając w imieniu Związku Organizacyj Rybackich Rzpl. Polskiej, wzorem lat ubiegłych, przystępuje w roku 1937 do przeprowadzenia akcji zarybiania węgorzem wód, położonych na terenie wszystkich województw Rzeczypospolitej Polskiej.

Dzięki kilkuletniej praktyce i zastosowanym na podstawie zdobytego doświadczenia udoskonaleniom — można stwierdzić, iż narybek węgorza może być dostarczony nawet do najodleglejszych punktów dostawy w stanie zupełnie dobrym.

Wskutek przyznania zasiłku z „Funduszu Ochrony Rybołówstwa“, cena narybku węgorza na rok 1937 została wydatnie obniżona. W porównaniu do ceny z roku 1936 cena narybku węgorza uległa obniżce o 27% i wynosi w roku 1937, loco punkt rozdzielczy w Bydgoszczy przy zamówieniach do 1 kg. — 40 zł, ponad 1 kg. 35 zł.

Zamówienia na narybek węgorza przyjmuje się tylko *do dnia 20 lutego 1937 r.* Nabywcom udziela się dogodnych warunków spłaty. Członkowie Wielkopolskiego i Pomorskiego Towarzystwa Rybackiego oraz Członkowie innych Organizacyj Rybackich zawodowych i sportowych korzystają z 10% ulgi od wyżej podanych cen narybku.

Dla hodowli węgorzy najlepiej nadają się jeziora o dnie miękkim, mulistym, z porostem roślinności podwodnej, całkowicie zamknięte, albo posiadające wąskie przepływy.

Hodowla węgorza w stawach sztucznych, spuszczalnych rok-rocznie, całkowicie się nie opłaca.

Najmniejsza ilość narybku węgorza, jaką podejmujemy się dostarczyć swym odbiorcom wynosi 1/3 kg. Wysyłkę narybku uskuteczniamy w skrzyniach własnych, stosując ulgową taryfę na przewóz koleją ryb obsadowych.

Po wszelkie informacje i po blankiety zamówieniowe uprasza się zgłaszać pod adresem:

Wielkopolskie i Pomorskie Towarzystwo Rybackie w Bydgoszczy, ul. Zygmunta Augusta Nr. 4, dołączając znaczek pocztowy w wysokości 25 gr na koszta biurowe.

26.

Komunikat o wydawnictwach.

Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło do użytku szkolnego następujące wydawnictwa i środki naukowe:

I. PODRĘCZNIKI:

Szober St., Niewiadomska C., Bogucka C. Nauka pisowni we wzorach i ćwiczeniach. Część IV. Podręcznik dla piątej klasy szkoły powszechnej. Wydanie drugie z dodatkiem, uwzględniającym nową ortografię. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa — dla uczniów klasy piątej szkół powszechnych o 3 i więcej nauczycielach na lata szkolne 1936/7 (Nr II Pr-4273/36).

Szober St., Niewiadomska C., Bogucka C. Nauka pisowni we wzorach i ćwiczeniach. Część V. Podręcznik dla szóstej klasy szkoły powszechnej. Wydanie drugie z dodatkiem, uwzględniającym nową ortografię. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa — dla uczniów klasy szóstej szkół powszechnych o 3 i więcej nauczycielach na lata szkolne 1936/7 i 1937/8. (Nr II Pr-4273/36).

Szyper N. i Schipper N. Historia Żydów oraz przegląd ich kultury. Od upadku państwa żydowskiego (r. 70) do końca wieków średnich (r. 1492). Cz. I. Przerobił Dr J. Aronson. Podręcznik dla oddziału VI szkoły powszechnej. Wyd. II. Nakład autorów. Lwów—Warszawa. R. 1935 — jako podręcznik dozwolony dla uczniów klasy szóstej szkół powszechnych na lata szkolne 1936/37 i 1937/38. (Nr II Pr-13832/35).

Tatoń Antoni — Jabłowski Kazimierz. Mój sklep. Podręcznik organizacji i techniki handlu dla I klasy gimnazjów kupieckich. Część I. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1936. Cena wraz ze znaczkiem na Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych — zł. 2,30 — dla uczniów pierwszej klasy gminazjum kupieckiego na okres lat pięciu. (Nr III U. Pr. — 9/36).

Zagajewski Karol dr i Gottlieb Wojciech dr. Der kaufmännische Schriftverkehr (Musterbriefe und Übungen). Teil I. Nakładem Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa, 1934 — dla szkół handlowych dawnego ustroju. (Nr III U. Pr-54/36).

II. WYDAWNICTWA POMOCNICZE:

Auf lasst uns singen. Liederbuch für Schulen mit deutscher Unterrichtssprache in Polen. Herausgegeben vom Landesverband deutscher Lehrer und Lehrerinnen in Polen. Bearbeitet im Auftrage des Landesverbandes von A. Lück und A. Helmchen. Księgarnia W. Johnes Buchhandlung, Bydgoszcz — jako książkę pomocniczą dla nauczycieli i uczniów w szkołach z niemieckim językiem nauczania. (Nr. II Pr-13691/35).

Aronson J. Album obrazkowy do nauki religii mojżeszowej w oddz. VI szkoły powszechnej. Przystosowany do podręcznika N. Szyper i N. Schipper. Historia Żydów. Część I. Nakładem autora. Lwów — Warszawa. R. 1935 — dla uczniów klasy szóstej szkół powszechnych. (Nr II Pr. 13832/35).

Jaszuński J. Co każdy rzemieślnik wiedzieć powinien? Biblioteka Wydawnictwa „Rzemiosło“ Nr 1. Warszawa. Nakładem Rady Izb Rzemieślniczych Rzeczypospolitej Polskiej — dla uczniów szkół zawodowych techniczno-przemysłowych męskich i żeńskich i szkół zawodowych dokształcających, oraz dla nauczycieli wymienionych typów szkół. (Nr III U. Pr. 21/36).

Mały rocznik statystyczny. Wydanie siódme. Wydawnictwo Głównego Urzędu Statystycznego. Warszawa. R. 1936 — jako książkę pomocniczą dla nauczycieli szkół ogólnokształcących oraz książkę pomocniczą do bibliotek uczniowskich w szkołach średnich ogólnokształcących i zakładach kształcenia nauczycieli. (Nr II Pr. 14394/36).

Maskilejson N. Buchalteria bez buchaltera. Wydanie drugie poprawione i uzupełnione. Nakładem autora. Warszawa 1935 — dla uczniów szkół handlowych oraz dla nauczycieli tychże szkół. (Nr III U. Pr. 4/36).

Nauka kroju damskiego. Dzieło zawodowe z rysunkami i objaśnieniami. Opracował i wydał Aleksander Konieczny. Warszawa. Nakładem autora — dla nauczycieli szkół zawodowych, kursów specjalnych i kursów dokształcających. (Nr III U. Pr. 30/36).

Szober St., Niewiadomska C., Bogucka C. Nauka pisowni we wzorach i ćwiczeniach. Część I dla drugiej klasy szkoły powszechnej. Wydanie trzecie z dodatkiem, uwzględniającym nową ortografię. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa — jako książkę pomocniczą dla nauczycieli. (Nr II Pr. 4273/36).

III. ŚRODKI NAUKOWE:

Korbel St. Atlas geograficzny. Wydawnictwo Domu Książki Polskiej. Warszawa R. 1936 — jako środek naukowy dozwolony dla uczniów szkół średnich ogólnokształcących. (Nr II Pr-13514/35).

Romer E. Polska fizyczna. Mapa. Podziałka 1 : 5.000,000. Wydawnictwo Książnicy—Atlas. Lwów — Warszawa — dla uczniów szkół średnich i szkół powszechnych. (Nr II. Pr. 13737/35).

IV. KSIĄŻKI DLA BIBLIOTEK:

Buyno-Arctowa Maria. „Wieś Szczęśliwa“, Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie 1936 r. — dla młodzieży od lat 11 do 15. (Nr II Pr-14123/36).

Chodak Edmund. „Dzieci na wsi“, wydawnictwo M. Arcta w Warszawie — dla młodzieży od lat 7 do 9. (Nr II Pr-13969/36).

Chodak Edmund. „Jak to bywa w szkole“, wydawnictwo M. Arcta w Warszawie — dla młodzieży od lat 7 do 9. (Nr II Pr-13970/35).

Ossendowski F. A. „W krainie niedźwiedzi“, wydanie drugie, Warszawa 1935, Dom Książki Polskiej — dla młodzieży od lat 11 do 15. (Nr II Pr 13960/35).

Rocznik Grafiki reklamowej 1935. Pod redakcją komitetu w składzie: Edm. Bartłomiejczyk, L. Bogusławski, W. Downarowicz, T. Galewski, H. Mund. Wydawnictwo Polskiej Agencji Telegraficznej — do bibliotek nauczycielskich. (Nr II Pr-13720/35).

Życki Małachowski L. „Władca Grenlandii“, Zajmujące czytanki, wydawnictwo M. Arcta w Warszawie — dla młodzieży od lat 11 do 15. (Nr II Pr-13981/35).

Szalay Groele Waleria. Dziewica Rycerz. Kraków 1935, nakładem księgarni „Nauka i Sztuka“ w Krakowie — dla młodzieży od lat 11 do 15. (Nr II. Pr. 13717/35).

WYDAWNICTWA.

KSIĄŻNICA ATLAS wydała szereg starannie wykonanych katalogów działowych, obejmujących rzeczowo opracowane zestawienie jej wydawnictw.

Specjalnie polecane są dla nauczycielstwa następujące katalogi: „PEDAGOGIKA — DYDAKTYKA — METODYKA“, „BELETRYSTYKA“, „ENCYKLOPEDIA“, „LEKTURA DLA MŁODZIEŻY“ i „WYDAWNICTWA KARTOGRAFICZNE“.

Katalogi te można otrzymać bezpłatnie w każdej większej księgarni względnie wprost u nakładcy: *Książnica Atlas, Lwów, Czarneckiego 12* lub *Warszawa, Nowy Świat 59.*

Janina Zabierzewska — Przez śląskie okno — Tom wierszy obejmujący szereg utworów poetycznych ściśle związanych z regionem śląskim. Skład Główny Gebethner i Wolff, Warszawa-Kraków 1937 r.

Dr K. Namitkiewicz — Nauka o zdrowiu. — Podręcznik dla klasy VII szkoły powszechnej. Wydawn. Instytutu wydawn. „Biblioteka Polska" Warszawa 1935 r. — Cena 1,20 zł.

Dr E. Turkiewicz — Świat chemii — podręcznik chemii dla III klasy gimnazjalnej. Wydawn. Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska" Warszawa 1935 r. Cena 1,30 zł.

Rachunki w życiu gospodyni i obywatelki. Zbiór zadań arytmetycznych dla szkół przysposobienia gospodarczego, szkół gospodyń wiejskich, szkół dokształcających zawodowych, kursów dla dorosłych oraz działów gospodarczych przy żeńskich szkołach zawodowych.

Opracowały: Zofia Czerny, Dr Maria Kołaczkowska, Dr Melania Łychowska, Maria Strasburger. Wydawn. Instytutu Wydawn. Biblioteka Polska, Warszawa, Nowy Świat 23—25. Cena 4,50 zł, stron 204. Książka uznana przez Min. W. R. i O. P. pismem z dn. 23. VII. 1935 r. Nr II — Pr. 13520 za książkę pomocniczą dla nauczycieli w szkołach zawodowych żeńskich i do bibliotek tychże szkół.

E. Croner — Nowoczesne wychowanie dziewcząt. Cz. I. Psychiczne wychowanie dziewcząt do małżeństwa. Lwowska Biblioteka Wychowawczo-Dydaktyczna nr 3. Wydawn. Księgarni R. Schweitzera, Lwów 1937.

Dr Stefan Górniak — Pieniądz, czek i weksel jako środki zapłaty. Zasadnicze wiadomości o pieniądzu, czeku i wekslu. Książnica-Atlas, Lwów-Warszawa, 1937 r. Cena 1,60 zł.

W opracowaniu uwzględniono główne środki płatnicze, jakimi są: pieniądz, czek, weksel, przekaz i dewiza. Biorąc pod uwagę, że nowe prawo wekslowe i czekowe wydane zostało w bieżącym roku, wydawnictwo było tym bardziej pilne. Zasady nowego prawa ujęto w treściwym wykładzie w sposób jasny i przejrzysty. Poza zasadami prawnymi zarys praktyki eskontowej i towarowego kredytu wekslowego oraz zwyczajów obrotu czekowego czynią pracę znakomitym środkiem informacyjnym. Podręcznik odda nie tylko znaczne usługi szkołom zawodowym tak bardzo cierpiącym na brak nowych podręczników, lecz znajdzie się niewątpliwie w rękach każdego kupca, którego przede wszystkim zagadnienia te interesują w jego codziennej praktyce.

W ujęciu materiału podnieść należy okoliczność, że praca jest zaopatrzona w liczne przykłady praktyczne, w szczególności dla wystawiania czeków, weksli, ich żyrowania itd. Dodano wzory dla podań o umorzeniu dokumentów zaginionych oraz dla skargi w postępowaniu nakazowym.

Ostatni zeszyt „Świata i Życia".

Ukazał się już ostatni (dziesiąty tomu IV-go) zeszyt zarysu encyklopedycznego „Świat i Życie" w nakładzie Ksiażnicy-Atlas. Zeszyt ten zawiera artykuły na ostatnie litery albfabetu (od „Włochy" do „Życie") i jest jednocześnie zamknięciem czterech pierwszych tomów artykułowych całego wydawnictwa.

W ten sposób redakcja Świata i Życia spełniła pierwszą część swego zadania: dała w czterech pięknych tomach zbiór artykułów z najróżniejszych dziedzin wiedzy i życia, napisanych przez najwybitniejszych specjalistów polskich, artykułów uporządkowanych alfabetycznie, popularnych, żywych i barwnych, dających całokształt wiedzy współczesnej, podany przystępnie i w sposób przystosowany do wymagań szerokich kół naszej inteligencji, a w pewnym sensie i naszej młodzieży szkolnej. Te cztery tomy stanowią interesujący przykład nowego typu popularyzacji.

Zakończenie tomu czwartego tj. artykułowej części zarysu encyklopedycznego „Świat i Życie" nie oznacza jednak jeszcze zakończenia całego wydawnictwa. Zgodnie z zapowiedzią już w styczniu 1937 roku ukaże się pierwszy zeszyt tomu V-ego, który stanowić będzie encyklopedię podręczną: w tym tomie V-ym czytelnicy „Świata i Życia" znajdą istotnie to wszystko „czego nie znajdą w czterech pierwszych tomach." Tom piąty zawierać więc będzie olbrzymi wybór krótkich haseł, opracowanych bardzo zwięźle, które spełniać będą rolę źródła podręcznego wszelkich informacyj. Jednocześnie przy każdym haśle podana będzie stronica, na której w pierwszych czterech tomach mowa jest o danym zjawisku, postaci, czy fakcie historycznym. W ten sposób czytelnik „Świata i Życia" po zaspokojeniu doraźnej swej ciekawości w tomie V-tym, będzie miał jednocześnie okazję do pogłębienia swych wiadomości w jednym z artykułów w czterech pierwszych tomach.

Przyroda i Technika, czasopismo poświęcone popularyzacji nauk przyrodniczych i technicznych — zeszyt listopadowy 1936 zawiera następujące artykuły: Biologiczne zwalczanie brudnicy nieparki w Ameryce Północnej, R. Kuntzego. — O narzędziach do zabiegów operacyjnych na żywej komórce, M. Ostroucha. — Witaminy, Karczewskiego i Hołuja. — Ewolucja i rewolucja w dziejach ziemi, Br. Halickiego. — Przemysł węglowy na nowych drogach, A. Battaglii. — O zakłóceniach w odbiorze radiowym i sposobach ich usuwania, M. Domańskiego.

Notatki: Sprawy bieżące. — Postępy i zdobycze wiedzy. — Rzeczy ciekawe. — Co się dzieje w Polsce? — Ruch naukowy i organizacyjny. — Książki nadesłane. — Przegląd czasopism. — Rozrywki umysłowe.

Z. Czerny i M. Strasburger: Teoria przyrządzania potraw. Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa. Str. 214. Zł 6,40.

Nowe to wydawnictwo Książnicy-Atlas stanowi II część wydanej w robu bieżącym książki Zofii Czerny — Przyrządzanie potraw, która jest zbiorem przepisów, zracjonalizowanych pod względem dietetycznym i ekonomicznym. Ponieważ ta książka kucharska została wydana w formie kartoteki, a przepisy ujęte w treściwe punkty, konieczne było wydanie części II, która wyjaśnia i uzasadnia zastosowane w przepisach metody pracy. Przystępna cena „Teorii przyrządzania potraw" sprawia, że jest ona dostępna dla każdej szkoły i nauczycielki gospodarstwa, jak również dla każdej pani domu, pragnącej podnieść w swej rodzinie poziom codziennego żywienia.

Nauczycielce gospodarstwa „Teoria przyrządzania potraw" przynosi materiał starannie dobrany i ściśle dostosowany do praktyki kucharskiej, ułatwiający jej wyjaśnienie uczenicom zjawisk, z którymi na lekcjach przyrządzania potraw stykają się na każdym kroku.

Dopomoże jej również do systematycznego ugrupowania materiału według techniki przyrządzania potraw, które dla umożliwienia przejrzystego ich przeglądu są uporządkowane w tabelach.

Ilustracje obejmują zarówno odpowiednie wykresy, jak studia różnych najpospolitszych produktów pod mikroskopem, oraz patalogiczne zmiany, wywołane błędnym żywieniem.

J. Chmara: Lubelska pieśń ludowa. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa, 1936 r. Str. 96. Zł. 2.—.

Zbiorek o powyższym tytule, obejmujący 83 pieśni regionalnych lubelskich, w szczególności powiatów: lubelskiego, lubartowskiego,, puławskiego, składa się z trzech części:

I — Pieśni obrzędowe; II — Wesele; III Pieśni różne.

Zgrupowane są za tym oddzielnie: kolendy, pieśni świętojańskie, dożynkowe, taneczne, żołnierskie, zalotne, pasterskie i t. p. Każda pieśń posiada swoją „metrykę", a więc wieś, powiat, nazwisko i wiek śpiewającego oraz zapisującego.

Teksty pieśni podane w oryginalnych brzmieniach gwarowych, zawierają wiele ciekawego materiału.

S. Łaszkiewicz. SĘPY. Powieść lotnicza. 221 stron. Barwna obwoluta S. Norblina. M. Arct, Warszawa, 1937. Cena zł 5.60.

Jest to powieść lotnicza, ale na pierwszy plan wysuwa się tu człowiek, jednostka twórcza, nastawiona zdobywczo do świata, mocna i zdrowa psychicznie.

Doskonała znajomość opisywanego tła pozwala autorowi stwarzać tak kapitalne obrazy jak pożar samolotu lub opis manewrów lotniczych we mgle.

Alexandra Davi-Neel i Lama Yongden. MIPAM — Lama Pięciu Mąrości. Tłum. R. Czekańska-Heymanowa. 304 stron. Barwna obwoluta S. Norblina. M. Arct, Warszawa, 1937. Cena zł 7,20.

Autorka, francuska podróżniczka, spędziła w Tybecie szereg lat. Pragnąc udostępnić ten piękny i tajemniczy kraj europejskiemu czytelnikowi, zaproponowała pewnemu lamie, aby wraz z nią opisał życie, obyczaje i wierzenia Tybetańczyków. Chodziło im przede wszystkim o to, aby pokazać Tybet takim, jakim jest on naprawdę, a nie jak go widzą oczy powierzchownych reporterów, lub wybujała fantazja pisarska.

Ze współpracy tej powstała powyższa książka, ujęta w formę powieści. Są to dzieje młodego Tybetańczyka, który, będąc wcieleniem dawno zmarłego świątobliwego lamy, poprzez liczne perypetie życiowe szuka drogi swego właściwego przeznaczenia.

Bogate i pełne przygód jest życie młodego Mipama. Wraz z nim poznajemy bogate miasto, dzikie góry, i pustynie Tybetu, życie na książęcym dworze i w chacie wieśniaka, sfery kupieckie i duchowne. Ale najciekawsze są wierzenia i praktyki religijne Tybetańczyków, ich światopogląd, tak różny od naszego, ich tajemnicze obrzędy i swobodne obcowanie ze światem zjawisk dla nas niepojętych.

Doskonale przetłumaczona i pięknie wydana książka ta stanowi nadzwyczaj ciekawą lekturę, która pociągnie zarówno starszych, jak i młodszych czytelników.

Wydawnictwa Państw. Wyd. Książek Szkolnych.

Golias M. Smereka I: Res Publica Romana. Pidrucznyk do nauky łatyńskoji mowy dla IV-toji klasy zahalno-oświtnich gimnazij. P. W. K. S. Lwów, 1936.

Przekład ukraiński podręcznika polskiego, dokonany przez pedagoga ukraińskiego Dr. I. Lubomyrowycza.

Dewitzowa W. Wierzejski J. Żółtkowska G. Uwagi metodyczne do podręcznika: Froh an die Arbeit dla klasy I gimnazjów mechanicznych, elektrycznych i stolarskich. P. W. K. S. 1936.

Uwagi metodyczne do omówionego wyżej podręcznika, stanowiące dużą pomoc i ułatwienie dla nauczyciela.

Gayówna D., Gnoińska H., Librachowa M., Łysakiewiczówna J.: Przyroda i geografia dla klasy trzeciej szkoły powszechnej pierwszego stopnia. Kurs A. Wydanie drugie niezmienione. P. W. K. S. Lwów, 1936.

Podręcznik zatwierdzony do użytku szkolnego pismem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 3 sierpnia 1936 r. Nr II Pr 14195/36.

Dewitzowa W., Wierzejski J., Żółtkowska G. Froh an die Arbeit. Podręcznik do nauki języka niemieckiego dla gimnazjów: mechanicznego, elektrycznego i stolarskiego. Klasa I. P. W. K. S. Lwów 1936.

Czytanki z ćwiczeniami, gramatyką i słownikiem. Podręcznik zatwierdzony do użytku szkolnego pismem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 12 października 1936 r. Nr III 80/36.

Jaboune: Les jumeaux Pois. Adapte et commenté par I. Pepłowska. Lektura Francuska, tomik Nr 6 P. W. K. S. Lwów 1936.

Wesoły obrazek sceniczny, osnuty na tle przygód dwuch braci-bliźniaków w szkole i w wojsku. Miła i łatwa lektura dla młodzieży szkolnej.

Brazil Angela: The nicest girl in the school. Opracowała Helena Karczewska. Lektura Angielska, tomik Nr. 4, P. W. K. S. Lwów 1936.

Czwarty tomik lekutry angielskiej dla młodzieży szkolnej, zawierający wesołą powiastkę o „najmilszej dziewczynce w szkole" z ilustracjami Zawidzkiej i Kaczkowskiej.

Tatoń Antoni i Jabłowski Kazimierz: Mój sklep. Podręcznik organizacji i techniki handlu dla I klasy gimnazjów kupieckich. Cz. I. P. W. K. S. Lwów, 1936.

Zwięzły i jasny zarys wiadomości o technice i organizacji handlu, uzupełniony licznymi fotografiami wnętrz i wystaw sklepowych, szkicami rozmaitych urządzeń, planami i wykresami. Podręcznik zatwierdzony do użytku szkolnego przez Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 30. VI. 1936 r. Nr. III UPr. 9/36.

Modrak Piotr inż.: W krainie kangura. P. W. K. S. Lwów, 1936.

Reportaż w najlepszym stylu o Australii, napisany nie na podstawie impresyj z kilkunastodniowej podróży, lecz na podstawie gruntownej znajomości kraju, nabytej w ciągu długiego w nim pobytu, pilnych badań i studiów. Piękna monografia popularna najmniejszej i najmniej znanej części świata, ujmująca przejrzystością układu i prostota stylu.

Waldo Cutler U: O Królu Arturze i Rycerzach Okrągłego Stołu. Według Molory'ego „Morte Darthur". Przekład Felicji Kruszewskiej. P. W. K. S. Lwów, 1937.

Opowiadania, osnute na jednym z najpiękniejszych cyklów legend rycerskich, spolszczone przez wybitną stylistkę i ozdobione szeregiem pięknych ilustracyj Michała Byliny. Książka wydana luksusowo, zatwierdzona przez Ministerstwo W. R. i O.P. jako lektura uzupełniająca dla młodzieży gimnazjalnej. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 7/36).

Jeske-Choiński Teodor: Tiara i Korona. Powieść z XI wieku. P. W. K. S. Lwów, 1936.

Nowe wydanie znanej powieści autora „Gasnącego Słońca" i Ostatnich Rzymian" w opracowaniu dla młodzieży.

Piękna i kształcąca książka, zatwierdzona przez Ministerstwo W. R. i O. P. jako lektura uzupełniająca dla II klasy gimnazjum. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 7/36).

Sienicki Stefan, inż.: Sklep detaliczny. Sytuacje, projekty, meble, konstrukcje. Z przedmową b. min. Czesława Klarnera, prezesa Związku Izb Przemysłowo-Handlowych. Stron 140 dużego formatu, 45 tablic całostronicowych. Okładka w/g projektu Wacława Siemiątkowskiego. P. W. K. S. Lwów, 1936. Pierwsza wyczerpująca praca w języku polskim, poświęcona zagadnieniom nowoczesnego urządzenia sklepu. Jasne i plastyczne omówienie kwestii wyboru miejsca na sklep w osiedlu ludzkim, sposobu urządzenia jego fasady ulicznej, oraz rozmieszczenia, zilustrowane licznymi rycinami oraz danemi liczbowymi. Niezastąpiony przewodnik dla architektów, projektujących urządzenia sklepowe, dla wykonywujących je firm meblowych i rzemieślników, dla nauczycieli i uczniów szkół zawodowych oraz dla szerokich sfer kupiectwa polskiego w ogóle.

Książki i czasopisma nadesłane do Redakcji.

KULTURA I WYCHOWANIE — kwartalnik T. N. S. W. pod redakcją Bogdana Suchodolskiego. Red. i Adm. Warszawa, ul. Bracka 18. Prenumerata roczna 10 zł, zeszyt pojed. 2,50 zł.

Treść zeszytu IV-go z 1936 r.: Maria Winowska — Granice zła i walki ze złem. Kazimierz Sośnicki — Trzy hasła. Mirosław Sekreta — Współczesna niemiecka filozofia i pedagogika kultury. Józef Borowik — Oblicze kulturalne Pomorza. Antoni Ryniewicz — Trzy sposoby realizowania haseł wychowawczych. Jadwiga Szmydt — Jak wychowywać w sobie dobrego wychowawcę. Bohdan Chrzanowski — W poszukiwaniu treści do wspólnych przeżyć wychowawcy z wychowankiem.

MUZEUM — czasopismo pedagogiczne T. N. S. W. Lwów, poświęcone sprawom wychowania, nauczania i organizacji szkolnictwa. Red. i Adm. Lwów, ul. Łyczakowska 5. Prenumerata roczna 210 zł, zeszyt pojed. 2,50 zł.

Treść zeszytu 3/4 — grudzień 1936 r.: Dr Adam Kłodziński — Dwa typy podręcznika historii. Dr Kapp — Zadanie liceum ogólnokształcącego. Stefania Des Loges — Interpretacja tekstu francuskiego w III kl. gimn. Prof. Dr L. Jaxa-Bykowski — Z walki o szkołę polską w Galicji. Michał Halaunbrenner — Ogniska metodyczne. Recenzje, sprawozdania, przegląd wydawnictw pedagogicznych.

CHOWANNA — miesięcznik Instytutu Pedagogicznego w Katowicach, poświęcony współczesnym prądom w wychowaniu i nauczaniu. Red. i Adm. Katowice, ul. Krasińskiego 3. Prenumerata roczna 5 zł, zeszyt pojed. 1 zł.

Treść zeszytu 10 — grudzień 1936: Dr Ludwik Chmaj — Pedagogika socjologiczna Emila Durkheima (dok.). Józef Pieter — O stopniu zależności inteligencji od warunków socjalnych (dok.). Recenzje i sprawozdania. Przegląd czasopism pedagogicznych polskich i obcych. Kronika Instytutu Pedagogicznego.

PRACA SZKOLNA — miesięcznik Wydziału Pedagogicznego Zw. Naucz. Pol. poświęcony praktyce wychowania i nauczania w szkole powszechnej. Nr 3 — listopad 1936 r. Red. i Admin. Warszawa, ul. Smulikowskiego 1. Prenumerata roczna 8 zł dla członków Z. N. P. 4 zł.

PRZEGLĄD PEDAGOGICZNY — organ T. N. S. W. Red. i Admin. Warszawa, ul. Bracka 18. Prenumerata roczna 6 zł, nr pojed. 50 gr. Nr 18 i 19 z grudnia 1936 r.

ORLI LOT — miesięcznik krajoznawczy kół krajoznawczych młodzieży Polskiego Tow. Krajoznawczego. Red. Kraków — Oleandry 4 II p. Admin. Kraków — Dębniki. Księgarnia Orbis. Cena nr 50 gr. Rok wydawn. XVII. nr 10 — grudzień 1936 r.

SŁONKO — tygodnik dla dzieci. Red. i Admin. Warszawa, Plac J. Piłsudskiego nr 1. Prenumerata mies. 25 gr. Dla szkół zniżki. Nr 15—19 — grudzień 1936, styczeń 1937 r.

MŁODY POLAK — dwutygodnik dla dzieci i młodzieży. Nr 7 z grudnia 1936 r. Red. i Admin. Warszawa, ul. Chmielna 58. Prenumerata roczna 4 zł, nr pojed. 20 gr. Dla szkół zniżki.

Redakcja: Katowice — Urząd Wojewódzki Śląski ul. Jagiellońska I p. pokój 326. — Tel. 106.
Administracja: II. p. pokój 538. — Tel. **178.** — Konto P. K .O. Nr. **304.121.**

Tłoczono w Drukarni Urzędu Wojew. Śląskiego w Katowicach.